

Slovenski VESTNIK

LETNIK XLI.

CELOVEC, PETEK, 27. JUNIJ 1986

ŠTEV. 26 (2282)

Poštni urad 9020 Celovec
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort Klagenfurt

Posamezni izvod 7 šilingov
mesečna naročnina 25 šilingov
celoletna naročnina 250 šilingov

P. b. b.

Borovlje:

UNIOR bo ustvaril 62 delovnih mest

Nemškonacionalci spet ščuvajo proti mešanim podjetjem

„Z naselitvijo jugoslovanskega podjetja z avstrijskimi subvencijami obstoja nevarnost, da se ustvari politično oporišče, kakor smo to na primeru tovarne Obir že bolešno doživeli“ – tako komentira tednik FP „Kärntner Nachrichten“ dejstvo, da se trudi tovarna Unior iz Žreč ustanoviti podružnico v Borovljah. S tem bi ustvarilo podjetje Unior že v sami začetni fazi 62 delovnih mest, kar bi pomenilo prav za Borovlje, kjer je podržavljena industrija uničila večino delovnih mest (zdaj hoče razpustiti tudi obrat za izdelovanje filmskih kamer), veliko olajšanje trenutnega brezupnega stanja. Toda FP s svojim šefom Haiderjem na čelu, pa tudi Heimatdienst in abwehrkämpferji so začeli spet isto gonjo kakor svojčas proti novim lastnikom tovarne celuloze na Rebrci. Da s tem zaletavanjem proti „komunističnim“ podjetjem rušijo socialni položaj prebivalstva cele regije, jim je vseeno – samo, da imajo sami posesti v velikosti cele Medvedje doline, in samo da lahko uganjajo protislovensko propagando.

Da čisto kratko spomnimo na položaj v Borovljah: prejšnja Kestag je bila razpuščena, ustanovili sta se dve novi podjetji: Austria Draht in VAWD. Toda v splošnem trendu uničevanja oziroma krčenja podržavljene industrije so odgovorni socialni partnerji ukinili tudi Austria Draht, delavci so ostali brez delovnega mesta. Majhen del delavcev so poslali na preobrazbo in jim

obljubljali, da bodo našli zaposlitev v preostalem, manjšem delu boroveljske tovarne. Toda tudi tega zdaj hočejo zapreti, in tudi ti delavci ostajajo brez delovnega mesta. Sicer so se najavili pri podjetju Haaf, toda do danes še ni odločeno, ali bodo dobili vsi zaposlitev ali ne. Torej naj ostanejo delavci brezposelni v tej regiji?

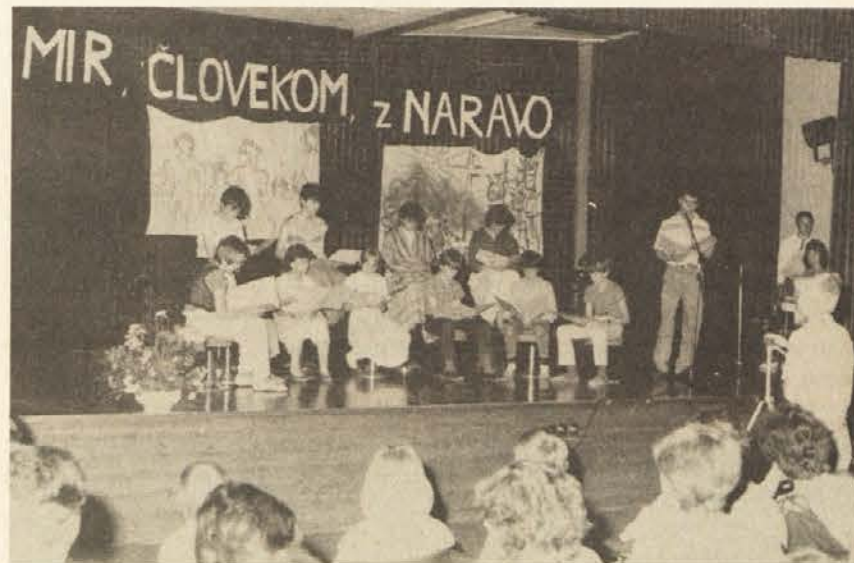
Danes imajo novo upanje,

nove izgleda, saj se tovarna Unior iz Žreč poteguje za naselitev v Borovljah, in kaže, da bo začela obratovati najkasneje do konca tega leta: to bo 62 delovnih mest, od teh 42 v neposredni proizvodnji. Da Unior nima le kratkoročnega načrta, temveč da hoče v Borovljah res ostati, dokazuje več faktorjev:

Unior, podjetje, ki ima štiri tovarne in zaposluje vsega 2500 ljudi, bo investiral v Borovljah že kar v prvem koraku okroglih 80 milijonov šilingov, in računa, da bo imel v Borovljah začetka 80 milijonov prometa letno. Nikakor pa se ne bo zadovoljiti, temveč hoče boroveljsko podjetje izgraditi že v par letih na nad 100 delovnih mest. Kaj bo Unior v Borovljah proizvajal? Prodnicijski načrt boroveljske tovarne sloni na dopolnilni proizvodnji orodja, konkretno na izvijačih. Za to produkcijo pa bo Unior odjemal celotne surovine od podržavljene avstrijske VOEST, se pravi, da bo tudi s tem krepil avstrijsko gospodarstvo. Vrh tega ne smemo prezreti, da bo rešitev za nad 60 delovnih mest tudi za boroveljsko občino samo velikega pomena, saj bo preko posameznih davčnih dajatev krepilo to novo podjetje tudi finančne zmogljivosti občine.

To so očitno spoznali tudi zastopniki delnega delovnega urada, boroveljske občine in Družbe za pospeševanje koroškega gospodarstva, ki so po ogledu zreške tovarne izjavili, da so dobili zelo dober vtis od Uniorja. Zdjaj moremo le upati, da bodo pristojne avstrijske oblasti omogočile čimprejšen začetek obratovanja Uniorja v Borovljah – v prid danes brezposelnim, v prid pa tudi gospodarskemu sodelovanju in menjavi med sosednjima državama.

Mir s človekom, z naravo



Pod geslom „Mir s človekom, z naravo“ je v petek prejšnji teden potekala v Mladinskem domu ŠSD v Celovcu prireditev, ki so jo gojenci letos spet pripravili pred zaključkom šolskega leta. V pestrem sporedu (o katerem obširneje poročamo na 3. strani – op. ured.) so pokazali in povedali, kako prizadeto se mladina vključuje v razmišljanje o perečih vprašanjih današnjega sveta, kot so predvsem mir in vojna, človekovo okolje ter odnosi med ljudmi.

Gre tudi za verodostojnost pri premagovanju nacistične preteklosti

Mednarodni ugled Avstrije, ki je med nedavnim volilnim bojem hudo trpel, bo po vsej verjetnosti tudi še naprej izpostavljen resnim preizkušnjam. Razni odmevi v svetu in diskusije znotraj Avstrije kažejo, da tako enostavno ne bo uspelo popraviti škode, ki je nastala predvsem zaradi tega, ker so določeni krogi mislili, da svojo volilno agitacijo lahko nekaznovano gradijo na nepremagani nacistični preteklosti. Pa so se zaračunali, kajti doma in v svetu so izžvali odpor, ki bo še dolgo odmeval.

Resno opozorilo v tej smeri je nedavna tiskovna konferenca dunajske židovske skupnosti. Eden njenih govornikov je namreč opozoril, da je pri 85 % Avstrijcev opaziti antisemitizem, torej protizidovske predsodke, pri 15 % Avstrijcev pa gre celo za hude antisemite. Drugi predstavnik Židov pa je iz tega zaključil, da ne zadostuje, če Waldheim zdaj roma v Mauthausen in se tam pokloni – „to ni dovolj, tukaj je že potrebna globlja notranja poklonitev“.

S tem je predstavnik Židov nedvomno zadel v črno: Obračunava-

nje z nacistično preteklostjo ne sme biti le površno, seči mora v globino. Začeti pa se mora s tem, da se Avstrija ne bo še dalje sprenevedala kot žrtev nacizma, temveč mora pogledati resnici v obraz, da je bilo veliko Avstrijcev zelo aktivno in na vodilnih položajih udeleženih pri nacističnih zločinih.

Seveda bo premagovanje preteklosti zelo dolg proces, zlasti če se bodo tega lotevali tako, kot je na primer pokazal torkov „klub 2“, kjer so na zgodovinska dejstva opozarjali le tuji gostje, medtem ko so se domačini delali užaljene, ker jim drugi držijo ogledalo pred lice. In hipoteka preteklosti gotovo ne bo postala manjša, dokler bo „izpolnjevanje dolžnosti v Hitlerjevi vojski veljalo prav tako za patriotsko avstrijsko dejanje kot pa blatenje protifašističnih borcev in žrtev fašističnega nasilja.“

Tukaj bo res treba globlje notranje poklonitve pred zgodovino in njeno resnico, kajti sicer Avstrija s svojim premagovanjem nacistične preteklosti za mednarodno javnost ne bo verodostojna.

Jože Smole novi predsednik SZDL

SZDL Slovenije je pred nedavnim dobila novo vodstvo. Ker se je posameznim članom dosedanjega vodstva iztekel mandat, so izvolili novo predsedstvo Republiške konference SZDL.

Novi predsednik slovenske SZDL je postal Jože Smole (na naši sliki), ki je zamenjal dosedanjega predsednika Franca Šetinca, kateri je bil na kongresu, ki je te dni zasedal v Beogradu, izvoljen za člana predsedstva CK ZKJ. Nova podpredsednika SZDL Slovenije sta postala: za področje kulture Ciril Zlobec in za področje družbenoekonomskih odnosov Jože Šlander, med novimi člani predse-

stva pa je tudi Mitja Ribičič.

Jožetu Smoletu in njegovim sodelavcem čestitamo ob izvolitvi ter jim želimo uspešno delo v novih funkcijah. Prepričani smo, da bo v njihovem delokrogu našla ustrezno mesto in potrebno razumevanje tudi problematika Slovencev v zamejstvu.



PREBERITE

na strani

- 2 Pedagogi brez pedagoških argumentov
- 3 Globasnica: Zaključni koncert Glasbene šole
- 4 25-letnica SPD „Herman Velik“ v Selah-Kotu
- 5 Srečanje pevskih zborov v Mostah
- 6 Nikaragva hoče živeti v miru
- 8 Prvenstva v biljardu in namiznem tenisu

Danes v Pavličevi ulici:
**PRAZNIK
DVOJEZIČNOSTI**
(več med vabili na 4. strani)

Kdo danes ločuje, jutri ne bo združeval!

Gstettner: Humano je, da močnejši skrbi za šibkejšega

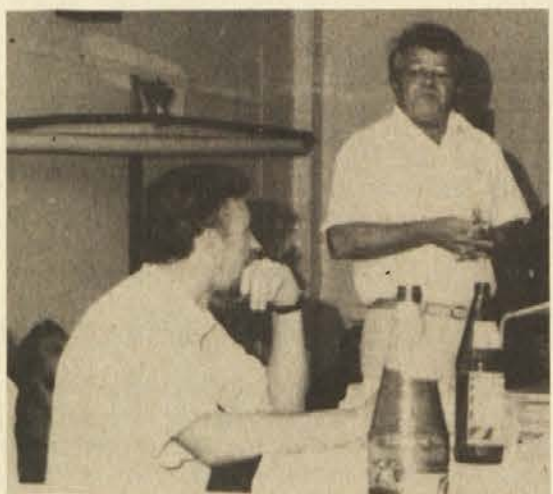
Že od nekdaj je bila naloga osnovne šole, da zaščiti otroka pred hudimi vplivi družbene resničnosti. Prej ga je ščitila pred otroškim delom, mu dajala osnovno znanje in omogočala stike med pripadniki raznih družbenih slojev. Tudi danes naj bi imela šola podobne naloge. Kdor je danes za ločevanje šolarjev podira to zaščitno zaimisel, ki bi jo morala uresničevati šola. To je bila ena izmed osnovnih pedagoških misli profesorja za izobraževalne vede, dr. Peter Gstettnerja, ki se je prejšnji četrtek v javni diskusiji na celovski univerzi spoprijel s šolskimi modeli KHDja.

Delovna skupnost za narodnostno vprašanje na celovski univerzi je namreč povabila na javno diskusijo enega izmed pedagogov KHD-ja, da bilo v javnosti zavzel stališče do njihovega modela. Koroška domovinska zveza pa je poslala svojega najvišjega pedagoga, pač politika in upravnega jurista dr. Josefa Feldnerja.

Dr. Gstettner, je uvodoma dejal, da je temeljito premišljeval o smislu takšne razprave, z zastopnikom KHD-ja, ki je že leta 1975 odločno zahteval ločevanje narodnosti v šolah! Kljub temu se je odločil, da bi v spoprijemu teh dveh modelov (modela celovške univerze in KHD-ja) med drugim pokazal tudi na številna ozadja, ki se skrivajo za lepimi besedami predstavnikov teh organizacij.

Na začetku je Peter Gstettner še enkrat poudaril, da sodobna pedagogika pozdravlja učenje enega naroda od drugega, prav tako pa bi morali imeti vsi, ki se zanimajo za šolo pristop do vseh važnih informacij o šolstvu. Še bolj je izpostavil, da „pravica staršev“ ne bi smela ovirati šolskih reform in obratno. V zvezi z „modelom“ KHD-ja in tudi v zvezi s šolskim modelom koroške pedagoške komisije pa je dejal, da uvajajo ločevanja, skupnost ome-

jujejo na ravan upanja (npr. upajo, da bo zmanjšanje števil učencev v razredu avtomatično izboljšalo kvaliteto pouka; vendar upanje samo ne privede do nobenih pozitivnih sprememb!). Zato je Gstettner v svojem izčrpnem stališču še enkrat poudaril, da mora šola tudi danes združevati v kraju, kjer deluje, vse tam prebivajoče sloje, neglede na socialni položaj in neglede na narodnostno pripadnost. Zato je danes tudi toliko razprav o celoviti šoli (Gesamtschule). Opozoril je namreč na to, da kdor danes ločuje, ta jutri ne bo združeval (še manj pa je mogoče odpraviti slabih posledic ločevanja le s skupnim



Kje so bili pedagoški argumenti Feldnerja? S prezirom si na univerzi ni znal pridobiti ugleda.

petjem in telovadbo). Ali drugače: kdor zagovarja ločevanje po narodnosti in pravi da pravice manjšine nimajo kaj opraviti z večino, temu tudi ni treba vzeti na znanje manjšine, še manj pa se brigati za njo. Zato je svaril, da bi se „večina izmuznila iz dolžnosti, ki jih je prevzela za manjšino. Kajti edina humana zapoved večine je, da močnejši skrbi za šibkejšega.“

Dr. Josef Feldner pa je mislil, da bo navzoče prepričal s svojimi formalnimi zagotovitvami, da sta on in njegova organizacija menda za popolno enakopravnost vseh državljanov, da nobenemu noče odrekati pravic, da celo pozdravlja učenje slovenskega jezika... Je mislil, da je dan nedolžnih otrok? Ali pa je bil že tako navajen govoriti pred publiko, ki mu ne ugovarja, da se je drznil povedati, da celo državna pogodba predvideva ločevanje orok. Kot da člen 7 ni bil ravno uzakonjen, da bi popravil škodo, ki jo je utrpela manjšina in jo zaščitil?

Vsekakor se Feldner niti z besedico ni dotaknil pedagoških premišljevanj prof. Petra Gstettnerja. Tembolj se je zato pritoževal nad Gstettnerjem, ki se je upal ugotoviti, da najde vrsto podobnosti med besedami koroških nemških nacionalcev v šolskem vprašanju in nacistično vzgojno ideologijo, pravtako pa tudi z načeli, ki jih prakticirajo v Južni Afriki.

Vsekakor je Feldnerju bila burna debata, ki je trajala nad 4 ure, vse predolga, še bolj pa so ga spravljali iz tira številni ugovori pripadnikov obeh narodnosti. Predvsem pa je dolžina razprave opozorila na potrebo bo temeljitejši javni razpravi o tem usodnem vprašanju za manjšino. Šolske oblasti in stranke je ne smejo zadušiti v komisijah za zaprtimi vratmi. Stari duh koroške manjšinske politike potrebuje svež zrak javnih razprav in šolskih poizkusov.

Gradiščanski Hrvati in sosvet:

Bojijo se, da jih bo razdvajal namesto da bi jih združeval

Malo pred svojim odstopom je prejšnji kancler Sinowatz porinil vprašanje sosveta za gradiščanske Hrvate za korak naprej – po dolgih pripravah je končno sporočil, kako si zamišlja sestavo tega foruma. Toda verjetno bi bilo bolje, če bi bil še malo počakal, kajti Hrvatoma s tem ni napravil nobene usluge, temveč jih je le še bolj zbegal, tako da se zdaj upravičeno bojijo, da jih bo sosvet razdvajal, namesto da bi jih združeval.

V načrtovanem sosvetu naj bi bile zastopane naslednje skupine: SPÖ s 6 zastopniki, ÖVP s 4 zastopniki, cerkev bi imela 2 zastopnika, Hrvatsko kulturno društvo in tako imenovani prezidij socialistično usmerjenih komunalnih politikov (bolj znan kot Robakova skupina asimilantov) bi imela vsak po 5 zastopnikov, po enega zastopnika pa še obe društvi gradiščanskih Hrvatov na Dunaju HAK in HGKD. S takšno razdelitvijo števila zastopnikov in s tem tudi vpliva v sosvetu nobena skupina ni povsem zadovoljna, zlasti pa takim načrtom nasprotujeta razumljivo tisti dve skupini, ki se čutita pov-

sem prezrti in odrinjeni od bodočega odločanja o vprašanjih gradiščanskih Hrvatov – to je po eni strani društvo za pravice gradiščanskih Hrvatov in po drugi strani delovna skupina ÖVP-jevske usmerjenih hrvaških komunalnih politikov, torej ravno tisti dve grupaciji, ki se sicer ne moreta ponašati s številčno močjo, vendar sta se že večkrat s praktičnimi akcijami odločno postavili za uveljavljanje dvojezičnosti v javnem življenju.

Nesoglasja, medsebojna sumničenja in ljubosumnost med skupinami, ki naj bi bile zastopane v sosvetu, je treba iskati med dru-

gim tudi v dejstvu, da je od zastopnosti in s tem vplivnosti ene in druge skupine pač odvisno tudi to, kakšen delež bi eni in drugi pripadel od denarja, ki ga obljublja vlada za potrebe narodne skupnosti, ki bi ubogljivo sledila njenemu pozivu in bi se vključila v sosvet. Doslej so temu klicu sledili le gradiščanski Madžari, ki so sicer s tem prvič v svoji zgodovini dosegli uradno priznanje kot narodna manjšina, vendar so njihove dosedanje izkušnje s sosvetom očitno tako porazne, da druge manjšine izrecno svarijo pred takim korakom. Trenutno so pred odločitvijo gradiščanski Hrvati – toda še preden je dete rojeno, že kaže znake stare avstrijske narodnostne politike po preizkušenem geslu „divide et impera – deli in vladaj“. Za koroške Slovence torej vse prej kot vzpodbudna znamenja, da bi za vsako ceno silili v sosvet.

Zvezni kongres ÖVP:

„Več privatnega, manj kolektivnega!“

Avstrijska ljudska stranka je s svojim zveznim partijskim kongresom v Innsbrucku konec prejšnjega tedna v bistvu začela volilni boj za državnozborske volitve, ki bodo vigredi prihodnjega leta. ÖVP si po uspehu „njene kandidata“ pri predsedniških volitvah pričakuje, da bo po naslednjih volitvah prevzela vlado. Čisto v tem smislu je tudi njen predsednik Mock napovedal pri partijskem kongresu: „V naslednjem letu se vidimo na Ballhausplatzu. Mi vladamo boljše.“

Pri svojem kongresu pa je ljudska stranka začela propagirati tudi svoje nove politične „smernice“, katere glavno jedro so „izpovedi o gospodarski politiki“. Kaj vsebujejo? V bistvu so zahteve take, kakršne poznamo že od drugih konservativnih politikov po Evropi, recimo Thatcherjeve in Chiraca. „Več privatnega, manj kolektivnega“, je naprimer ena izmed parol, ki se vleče skozi „smernice“ ÖVP. Konkretno navaja ÖVP avstrijsko letalsko podjetje AUA, velike banke in več delov podržavljene industrije. Ta danes še državna podjetja naj bi prešla v privatne roke, prav tako kakor bi hotela ÖVP tudi na področju zaščite narave „mobilizirati sile tržnega gospodarstva“.

Kaj pa bo z delavci in nastav-

ljenci? Tudi na to ve Mock odgovor: „Morajo postati bolj mobilni, kajti nihanje na novo delovno mesto je boljše kot staro delovno mesto, katerega ni več mogoče rešiti“.

Kaj bi uresničitev teh „smernic“ ljudske stranke pomenila za južno Koroško? Kako negativno vpliva razpustitev raznih obratov podržavljene industrije, je mogoče zaznati tudi v tem predelu Avstrije. V Borovljah so ukinili del Kestaga, mnogo delavcev iz cele regije nima delovnega mesta. Vsaj v svoji domači občini ne, tako da so prisiljeni postati „mobilni“. Teh „mobilnih“ delovnih sil pa je bilo na Koroškem že leta 1977 celih 32,8 odstotkov vseh zaposlenih. In od teh se jih je že tedaj vozila polo-

vica dnevno na delovno mesto v kraje, ki so oddaljeni več kot 20 kilometrov od stanovanja. Torej so dnevno prevozili nad 40 kilometrov. Število nihačev pa je v zadnjem času samo še naraslo, saj je število industrijskih delovnih mest na južnem Koroškem v celoti še nazadovalo. In tudi od uresničitve zahteve VP po privatizaciji podržavljenih podjetij ni pričakovati naraščanja števila delovnih mest. Dosti prej le naraščanje vpliva, ki ga dobiva mednarodni in tu predvsem zahodno-nemški velekapital. Da pa tem kapitalistom ne gre niti za socialno dobrobit delavcev, niti za dviganje splošnega življenjskega standarda, temveč le za poceni delovne sile in s tem za maksimalni dobiček, pa dobro poznamo iz nešteti primerov. Pa tudi Avstrija kot taka od teh komaj kaj pridobi, saj celo uradne statistike potrjujejo, da zahodno-nemški velekapital pretežno del svojih dobičkov transferira v inozemstvo, ter da ne nudi varnih delovnih mest.

Nazaduje nemščina?

Zanimive ugotovitve in skrbi najdemo v sobotni dunajski „Die Presse“. Pisec glose na prvi strani razmišlja o nazadovanju pomena nemškega jezika na svetu. V članku bere, da se „nemščina umika; vedno bolj redko se učijo nemščine kot drugega jezika; in nekateri znanstveniki – iz Heidelberga, Berna ali Dunaja – se v svojih knjigah vedno bolj poslužujejo angleščine“.

Zato je pred kratkim razpravljal o tem problemu tudi nemški „Bundestag“ in prišel do zaključka, da bo treba s potrpljenjem in denarjem zbuditi več zanimanja za nemški jezik. „Die Presse“ ugotavlja, da bo tudi Avstrija pri tem morala prispevati svoj „komplementarni delež“.

Pri vsem tem ne mislijo na propagando, temveč na potrpežljivo zbujanje zaupanja do nemškega jezika, ki bo moralo odstraniti tudi marsikateri resentment (zagrenjenost) do tega jezika. Tu vidi „Die Presse“ več težav, kot pri nemški gramatiki.

Vemo, da se Nemci temeljito lotijo svojih problemov in želimo jim, da bodo svoje odnose do sosedov izboljšali v korist svojega in sosednjega jezika. Glede Avstrije, ki v vseh zadnjih stoletjih pozna le razširjevanje upliva nemščine na račun sosednjih jezikov, pa takih pospeševalnih ukrepov – ki so narečno potrebni za vse jezike – ne moremo pozdraviti brez pridržkov.

Nemški jezik se v Avstriji razširja s tem, da poriva v ozadje npr. slovenski jezik in hkrati jemlje pomen tistim, ki ta jezik učijo in ga govorijo. Zato bo Avstriji prav gotovo prinašal ugled šele tedaj, če bo najmanj v enaki meri pospeševal in razvijal tudi nenemške materinščine.

-v.w.-

Vesti

Dr. Peter Jakowitsch, novi avstrijski zunanji minister bo od 1. do 3. julija 1986 na uradnem obisku v Jugoslaviji. Jankowitsch se je odzval vabilu zveznega sekretarja za zunanje zadeve SFRJ Raifa Dizdareviča.

Pokol v Limi. V glavnem mestu Peruja, kjer trenutno zaseda Socialistična internacionala, je vojska ubila blizu 400 ujetih članov podtalne gverilske organizacije „Sendero Lumino-so“ (Bleščeča steza). Državni predsednik Peruja, Garcia, to akcijo zagovarja, SI pa je tudi še ni obsodila.

Svetovna konferenca ZN o sankcijah proti Južni Afriki, ki je zasedala v Parizu, je pozvala vlade vseh držav, da poleg popolne ukinitve trgovanja z Južno Afriko, prekinejo tudi vsakršne športne in kulturne stike z rasiistično vlado v Pretoriji.

NASA ustavila razvoj Centaur-raket, ker varnostni problemi niso rešeni. S temi raketami so hoteli transportirati satelite v vesolje. Za razvoj teh raket so imeli predvidenih 16 milijard šilingov. Kam jih bodo zdaj vtaknili? Po izkušnjah lahko izključujemo, da bodo ta denar uporabili za socialne namene.

Protest proti reprivatizaciji so izvedli nastavljenici državnega radia in televizije v Franciji. Na televiziji so pokazali le predpisani minimalni program: poročila in en film. Sindikati so napovedali, da bodo stavkali tudi od 25. do 29. junija, če se diskusija o reprivatizaciji TV ne bo nehala.

Resolucija pedagogov: „Model upošteva ločitvene zahteve!“

16. junija 1986 je organiziralo Stokovno združenje pedagoških delavcev v Celovcu posvet pedagogov, na katerem so razpravljali o aktualnih problemih dvojezičnega šolstva na Koroškem. Tako so zavzeli stališče tudi do predloženega modela koroške „pedagoške komisije za vprašanja manjšinskega šolstva“. V resoluciji, ki jo je podpisalo skoraj 40 pedagogov, pravijo sledeče:

„Zelo zaskrbljeni smo ugotovili, da predloženi model v bistvu upošteva politične zahteve po ločitvi. Ukrepov, ki pa uresničujejo ločitev, pa na noben način ni več mogoče razveljaviti; tudi z aktivnostmi ne več, ki bi bile še tako pre-

tehtane in bi pospeševale integracijo.

Ta sklep se nam zdi pravilen, saj je predloženi model premalo konkreten in jasan, dopušča pa tudi različne interpretacije.

Prepričani smo, da mora izhajati perspektiven model šole kot izobrazbene ustanove na dvojezičnem ozemlju iz splošnih intencij, da ohrani oba deželna jezika in obe kulture ter da izboljša medsebojno razumevanje med obema narodnima skupinama.

Kakor ustreza tradicijam razvoja avstrijskega šolstva zahtevamo, da se vsebinske in organizacijske spremembe ne odredijo brez prejšnjih šolskih poskusov.

NAČRTI ZA DVOJEZIČNO ŠOLSTVO NA KOROŠKEM

Kot neke vrste grožnja koroškim Slovincem in vsem, ki se zavzemajo za enakopravnost obeh narodnostnih skupnosti na Koroškem, so se mi pred dobrima dvema mesecema zdele besede, ki jih je o bodoči smeri razprave o šolskem vprašanju na narodnostno mešanem ozemlju zapisal deželni glavar L. Wagner: „To za našo deželo tako važno zadevo moremo rešiti samo skupno: to skupnost smo na prepričljiv način pokazali že leta 1976 pri izdelavi zakona o narodnih skupinah.“ (Volkszeitung 12. 4. 1986) Ta izjava kaže, da uradna Koroška meni, da v življenjskih vprašanjih manjšine soglasje prizade narodne skupnosti ni potrebno. Tudi delo takoiimenovane koroške pedagoške komisije je treba videti v tem koroškem političnem ozadju.

Koroška pedagoška komisija je delovna skupina trostranskega sporazuma. Deželnozborske stranke so ji naložile nalogo, da izdela model za ločen pouk pod isto šolsko streho. Člani te komisije so načelo ločevanja sprejeli. S tem se niso ravnali toliko po pedagoških ali strokovnih načelih, temveč predvsem po načelnih predstavah korokših deželnozborskih strank. Zato tudi komisija ne zasluži imena pedagoška. Člani komisije so se pustili vpreči v voz koroške asimilacijske politike.

Šolski model, ki ga je komisija

predložila, skuša uresničiti zahtevo po ločenem pouku. Gre torej za model, ki so ga izdelali zagovorniki

Načrti za dvojezično šolstvo na Koroškem

Načrt „pedagoške“ komisije ni sprejemljiv!

uradne asimilacijske politike in predstavniki sil odkritega nemškega nacionalizma na Koroškem.

Ločene razrede predlaga komisija v primerih, kjer je v skupini otrok, ki so prijavljeni k dvojezičnemu pouku, in v skupini neprijavljenih najmanj po

Na štirih šolah, kjer so vsi učenci prijavljeni k dvojezičnemu pouku, bi ostalo vse pri starem. Na devetnajstih

osnovnih šolah bi nastalo trideset samostojnih razredov z dvojezičnim poukom (na treh osnovnih šolah – na Bistrici v Rožu, v Borovljah in Dobrli vasi – bi bil pouk na vseh šolskih stopnjah v ločenih razredih).

Na petdesetih šolah bi se odvijal v

sto razredih pouk z asistenčnim učiteljem.

Za realizacijo takega modela bi torej bilo potrebnih okoli 140 osnovnošolskih učiteljev s kvalifikacijo za dvojezičen pouk. Večina teh bi v razredu dobila mesto asistenčnega učitelja. Komisija namreč predvideva, da bi se status učiteljev znotraj razreda ravnal po deležu prijav k dvojezičnemu pouku: učitelj s kvalifikacijo za dvojezičen pouk bi dobil mesto razrednega učitelja le tam, kjer je večina otrok prijavljena k dvojezičnemu

pouku, povsod drugod pa bi postal asistenčni učitelj.

Tako je komisija takorekoč predlagala, da se črta znanje slovenščine iz pogojev za razrednega učitelja v razredih z dvojezičnim poukom.

Šolski model pedagoške komisije

torej odkrito meri na razvrednotenje slovenščine. Na šolskem področju bi slovenščina po letih 1958, 1959 in 1976 doživela ponovno znižanje komunikacijske vrednosti. To bi imelo konkretne negativne posledice za otroke, učitelje in celotno narodnostno skupnost.

V večini osnovnih šol narodnostno mešanega ozemlja bi bila slovenščina dobesedno potisnjena v kot ali stranski prostor.

Ogrožen bi bil celoten sistem dvojezičnega šolstva. Socialnopsihološkemu pritisku bi bili v še večji meri kot sedaj izpostavljeni vsi: učenci, starši in učitelji. Na Koroškem bi nastala šola permanentne narodnostne konfrontacije.

To je samo nekaj dejstev, ki me vodijo do prepričanja, da šolski model takoiimenovane koroške pedagoške komisije za koroške Slovence ne more biti sprejemljiv.

Teodor Domej

Sklepna prireditev v Mladinskem domu SŠD



Uvodne besede ravnatelja Jožeta Blajsa so bile kratke, ko je prejšnji petek pozdravil številno občinstvo – večinoma stare gojence – ki je napolnilo dvorano Mladinskega doma SŠD v Celovcu, kjer je potekala letošnja sklepna prireditev te naše mladinske vzgojne ustanove. Blajs je besedo raje prepustil mladini, ki je za letošnjo prireditev zbrala geslo: „Mir s človekom, z naravo“.

Ce večkrat slišimo, da današnja mladina nima idealov in življenjskih

ciljev, potem so nam gojenci MD SŠD dokazali obratno: ta mladina nam ima marsikaj povedati, namreč z vso resnostjo opozarjati na napake, ki jih je in še dela starejša generacija, katere početje ne ustvarja upanja v lepšo bodočnost človeštva. Ta mladina hoče imeti čisto okolje, je proti vojni, ki povzroča gorje, smrt in razdejaje. Ta mladina je za enakopravnost narodov, za mir s človekom, z naravo.

Mladi gojenci in gojenke so nam

svojo zaskrbljenost povedali na kulturnem in kreativen način; s filmi, ki so jih posneli sami, so opozorili na onesnaženo okolje, z recitali, plesom, igro in pesmijo so nam povedali, da ne marajo vojne, ker je grda, da hočejo živeti v lepem in zdravem okolju. Pokazali so nam, kako si zamišljajo zgradbo drevesa miru, kaj misli sodni zbor živali o človeku, kaj mladina sploh misli o miru, kaj bi morali storiti, da bi svet postal lepši in bolj pravičen. Že izpoved kot taka je bila tehtna in je spodbujala k razmišljanju, k temu pa je treba dodati, da je prireditev bila na ravni akademije, torej kvalitetna po izvedbi posameznih točk, vse je potekalo brez zastojev, v zadovoljstvo občinstva.

Tu ne moremo naštevati imen vseh, ki so nastopali na sklepni prireditvi, saj jih je bilo mnogo in bi lahko koga pogrešili, to pa ne bi bil naš namen, saj so nam vsi ugajali. Tu samo lahko zabeležimo, da bomo radi prišli, ko nas bojo spet vabili v Mladinski dom. Seveda pa tu ne moremo mimo vzgojiteljev, ki skozi vse leto vzgajajo našo mladino, da je uspešna v šoli, s klepno prireditvijo pa so dokazali, da naš mladi rod usmerjajo tako, da lahko upamo na kremenit rod naše narodne skupnosti, zato jim gre naša zahvala.

Gojenci Mladinskega doma SŠD so izdali tudi svoj list „Prepiti“, o katerem bomo obširneje poročali v prihodnji številki.

Ljudje na plaži in „noseči moški“



Ljudi na sončnih morskimi plažah upodobljene s sitotiski in podobe iz italijanske „com-media del arte“, berače in „noseče moške“ vlite v bronaste skulpture razstavlja italijanski umetnik Enzo Butera do konca julija „v večernih urah“ v kulturni taberni pri Joknu.

Umetnik se je rodil v Kalabriji, kjer je že v otroštvu očetu asistiral pri slikanju fresk v vilah in cerkvah, oblikoval figure za jaslce in se udeleževal na vaških odrih. V vseh teh umetniških vrstah se je izobraževal, obiskal gledališko akademijo v Rimu, organiziral krajevno ljudsko gledališče in se naučil tehnike sitotiska v Švici. Umetnik, ki živi blizu Firence je v zadnjih letih razstavljal v Zürichu, Firencah in Ženevi.

O nastanku „nosečega moškega“ in o starodavnih ter današnjih mitih v zvezi z rojstvom človeka je na otvoritvi razstave spregovoril švicarski psihoanalitik Emilio Modena. Povod za omenjeno skulpturo pa so bili občutki, ki jih je doživel Enzo Butera, ko je spremljal rast in rojstvo svojih dveh hčera.

Prva dvojezična glasbena revija na Koroškem – anketa za mnenje in sodelovanje

Na področju glasbe v našem okolju nimamo kritike, nimamo razprav, nimamo literature.

Zato imam namen, skupno z drugimi glasbeniki, izdajati GLASBENO REVILJO, ki bi izhajala redno štirikrat na leto.

Revija bi prinašala izvirno moderno in resno glasbo (pa tudi dobro zabavno glasbo), kritiko glasbe, znanstvene in zgodovinske razprave, pripomočke za glasbeni pouk, razprave o vzgojnih problemih, predstavitev raznih skupin, raznih skladb (npr. partiture, note), novo glasbo, aktivnost in življenje določenih glasbenikov, predstavitev novih ali starih instrumentov, termine, nastope, koncerte, oglase...

Brez izjeme vsak, tudi nemško govoreči, bi imel priložnost, da objavlja „glasbene“ prispevke vsakršne vrste.

Cilj te načrtovane glasbene revije torej je, da:

1. PODPIRA delo glasbenikov
2. OBJAVLJA skladbe
3. ZDRUŽUJE glasbeno kulturo, staro in mlado, slovensko in nemško
4. IZOBRAŽUJE glasbeno zainteresirane
5. AKTIVIRA glasbene ljudi
6. ODPRE možnosti za pogovore, razgovore, diskusije
7. ZDRUŽUJE teorijo in prakso

Revija ne polaga važnosti na narodnost in jezik, temveč na kvaliteto glasbe.

Prosim Vas, da izpolnite naslednji vprašalnik, in ga pošljete na sledeči naslov: „GLASBENA REVILJA“ Sietlach / Sele 52 9133 Miklaushof / Miklavčevo Austria

----- odreži -----

ustrezno prekrizaj!

	DA	NE
1. Ali se Vam zdi taka revija potrebna?	☐	☐
2. Ste pripravljeni jo abonirati?	☐	☐
3. Ste pripravljeni sodelovati s prispevki?	☐	☐
4. Vaši predlogi in ideje:		
5. Vaš naslov:		

Letni koncert glasbene šole: Mladi umetniki navdušili

Prejšnji petek je priredila glasbena šola na Koroškem ob zaključku šolskega leta zaključni koncert, pri katerem so sodelovali učenci in učenke posameznih podružnic glasbene šole na Koroškem. In naj bo kar na začetku zabeleženo: kvaliteta, ki so jo dokazali mladi umetniki, je navdušila; hkrati pa je bil visoki nivo nastopajočih dokaz za izvrstno delo, ki ga opravljajo učitelji na teh naših slovenskih glasbenih šolah.

Brez vsakršnega pretiravanja lahko ugotovimo, da se morejo slovenske glasbene šole vsak čas „pomeriti“ z uradnimi, javnimi glasbenimi šolami, pa čeprav imajo naše slovenske glasbene šole težave s financiranjem, čeprav jih uradna (kulturna) politika noče poznati, noče podpirati.

Pred številnimi poslušalci, ki so prišli poslušat ta letni koncert učencev glasbene šole v glavno šolo v Globasnici, so harmonike, kitare, klavirji, flaute, klarinete in saksofoni močno zadoneli, pa čeprav je nastopilo le nekaj čez 50 učencev in učenk glasbenih šol. Vsega skupaj jih namreč približno 300 polaga v teh dneh izpite na različnih stopnjah glasbene šole. Poleg tega končuje tudi 8 obiskovalcev zborovodske šole dvoletno šolanje; in že kar ta petek bo v Celovcu nastop absolventov te zborovodske šole, po katerem se hočejo razgovarjati s pevovodji društvenih zborov. Diskutirali bodo o nadaljevanju tega tečaja jeseni, za katerega bo treba pridobiti nove kandidate – tu lahko pomagajo tudi društva, ki naj bi privabila šolarje iz vrst glasbene šole, ki že obvladajo kak instrument.



Pri letnem koncertu glasbene šole je nastopil tudi ansambel blokflavt in kitar iz Bilčovsa in Sentjanža.

Vedno več mladine tekmuje za bralne značke

Počasi, a vendar dosledno, napreduje tudi pri nas na Koroškem tekmovanje za bralne značke. Mladina z veseljem sega po knjigah, ki jih mentorji določijo za tekmovanje ljudsko-šolske in dijaške mladine. Kot znano, je pobudo za to dejavnost dala Slovenska prosvetna zveza, zdaj pa ima organizacijo za izvedbo vsakoletnega tekmovanja njena Študijska knjižnica oziroma sodelavka Vida Polanšek.

Letos so se poleg mladine Mladinskega doma SŠD za bralne značke potegovali še otroci na Obirskem in v Šentprimozu in sicer v okviru tamošnjih krajevnih prosvetnih društev. Na Obirskem je bila mentorica Vida Polanšek, v Šentprimozu Astrid Hobel in Miriam Kežar, v Celovcu pa vzgojiteljice Meda Kavčič, Berta Murn in Olga Štrugl. Njim gre zasluga, da so navdušile mladino, da je segla po knjigi in poleg rednega učenja spoznavala še svet pravljic, povesti in druge zvrsti slovenskega lep-slovja.

Podelitev bralnih značk je za mlade bralke in bralce poseben praznik. Organizatorji skupno z Zvezo za podeljevanje bralnih značk v Sloveniji skrbijo za srečanje mladih tekmovalcev s slovenskimi besednimi in likovnimi umetniki, ki hodijo na podelitvene prireditve, večinoma so to avtorji, katerih knjige so otroci brali. Tokrat so na Koroško prišli pisatelj Miha Mate, pesnik Boris A. Novak, ilustrator Marjan Manček organizator Jože Zupan, pridružil se jim je še naš pesnik Andrej Kokot. Taka srečanja so vedno prisrčna in otrokom ostanejo v prijetnem spominu. Pomembnost te dejavnosti pa sta s svojo prisotnostjo na podelitvi potrdila tudi predsednik SPD „Valentin Polanšek“ na Obirskem dr. Gustav Brumnik in predsednik SPD „Danica“ Stanko Wakounig, ki sta dragim gostom izrekla tudi prisrčen pozdrav.

Na Obirskem, kjer so bralne značke podelili že četrtrič, je le-te (Prežihovo in cibicanovo) prejelo 21



Tekmovalci so z veseljem sprejemali značke in knjižna darila iz rok gostov iz Slovenije



Mladi bralci so z velikim zanimanjem opazovali spretno roko slikarja Marjana Mančka

bralk in bralcev, v Šentprimozu (kjer so to akcijo izvedli prvič) 16, v Celovcu oz. Mladinskem domu pa je 34 gojenk in gojencev že 8. prejelo bralne značke in knjižna darila, ki so jih podelili gostujoči umetniki. Slednji so se mladim bralcem predstavili z branjem iz svojih del, podpisovali svoje oz. podeljene knjige, ilustrator Marjan Manček je pokazal svoje risarske veščine, kar je seveda izzvalo mnogo zanimanja, Jože Zupan pa je spregovoril o pomenu spoznavanja slovenskega lep-slovja in izrazil upanje, da se bo v to akcijo vključila tudi Zvezna gimnazija za Slovence v Celovcu.

Mladi bralci na Obirskem, v Šentprimozu in v Celovcu so pokazali zanimanje za slovensko knjigo, mentorice pa so dokazale, da je mladino možno pridobiti, da del svojega prostega časa posveti tudi knjigi. Vsem iskreno čestitamo!

Srebrni jubilej SPD „Herman Velik“ na Kotu

V nedeljo so Selani s Kota v Bajdišah pri Lenčiji slovesno obhajali kar dva jubileja – 25-letnico obstoja Slovenskega prosvetnega društva „Her-

Slavnostni govornik predsednik Slovenske prosvetne zveze Tomaž Ogris, je jubilarantom na jubilejni prireditvi iskreno čestital, ter med dru-

pobudnika Hermana Velika. Bil je žalosten povod. Avgusta 1976. leta je Kot, Sele in vso Koroško, predvsem pa njegovo družino pretresla žalostna vest, da je Herman umrl. Ob njegovi 10-letnici smrti je zato primerno in se spodobi, da se poklonimo tudi njegovemu spominu. Tomaž Ogris je v zvezi s tem dogodkom med drugim orisal veličino njegove osebnosti in dejal, da se le-ta ni odražala toliko v tem, da je imel pomembne funkcije v politiki, gospodarstvu, šolstvu, kulturi in športu. Narod je Hermanu nekaj pomenil; povezoval se je predvsem s preprostimi ljudstvom, kjer je imel svoje korenine. „Ta višji“ kot pravimo, za njega nikakor niso bili bolj pomembni, kakor preprosti drvar, cestni ali tovarniški delavec, kmet, mlad kolega ali učenec. Oporoka, ki jo je zapustil Herman Velik, ne dopušča, da bi merili narodno zavest po včasih dokaj dvomljivih merilih, po pripadnosti k eni ali drugi skupnosti, po udeležbi na tej ali drugi prireditvi, ali pa celo po volilnem za- držanju. Tisti, ki je dober človek, tudi ne more biti slab Slovenec. Z željo, naj živi spomin na Hermana Velika, dobrega in velikega človeka, je Tomaž Ogris zaključil svoj slavnostni govor. Poleg domačih ustvarjalcev – mladinske pevske skupine s Kota, sester Velik in recitatorjev (Recital o Hermanu Veliku, ki ga je napisal pokojni Valentin Polanšek) so jubilejno prireditev oblikovali tudi MePZ KPD „Planina“ iz Sel, MoPZ Borovlje in Obirski ženski oktet.

Zbrano množico v nabito polni dvorani, med katero so bili tudi razni predstavniki kulturnopolitičnega in javnega življenja, nadalje močno zastopstvo Kluba koroških Slovencev iz Maribora, pod vodstvom predsednika, in planinci iz Trziča, je z vidnim veseljem in zadovoljstvom pozdravil dolgoletni prizadevni predsednik društva Jurij Mak. Predsednik Jurij Mak in z njim društvo, so bili lahko zadovoljni s svojo jubilejno prireditvijo, saj je bil potek le-te tako privlačen, da bo vsakemu udeležencu ostal v prijetnem in nepozabnem spominu.

Skupnost južnokoroških
kmetov in Slovenska
kmečka zveza vabita na

**ZBOROVANJE
DELEGATOV**

v nedeljo 29. 6. 1986 s pri-
četkom ob 10.45 uri v klub-
ski sobi Kulturnega doma
na Radišah.



Recital o Hermanu Veliku



Mladinska skupina s Kota

man Velik“ in 10-letnico smrti Hermana Velika.

Selani s Kota so imeli izredno srečo, da je v njihovo novo šolo po vojni prišel za učitelja Herman Velik, ki si je takoj osvojil srca ne samo šolarjev, marveč tudi srca vseh Selanov, kar je bil povod, da so učitelja s Kota izvolili za župana planinske občine Sele pod mogočno Košuto. Na njegovo pobudo so na Kotu pred 25 leti ustanovili Slovensko prosvetno društvo „Košuto“. Na ustanovnem občnem zboru leta 1961 je bil za predsednika izvoljen Franci Kropivnik, za tajnika pa Jurij Mak; leto navrh pa je bil izvoljen za predsednika Jurij Mak, ki društvu predseduje še danes.

gim naglasil: „...da na Kotu ni moglo biti mnogo velikih manifestativnih prireditev ali kakih kulturnih festivalov, kajti kraj je osamljen in ljudi je malo. Toda kar jih je, delajo vztrajno in požrtvovalno: Jurij Mak, ki že od ustanovitve predseduje društvu, Kropivnikovi, Malejevi in seveda Velikovi, zlasti Marta Velik, vdova po Hermanu Veliku, ki s toliko ljubeznijo in vnemo navdušuje domačine za branje slovenskih knjig in obisk slovenskih prireditev. Njim in vsem ostalim velja naše občudovanje in iskrena zahvala.“

Slovensko prosvetno društvo „Košuta“ je v petnajstem letu obstoja prevzelo ime svojega ustanovitelja in

KOORDINACIJSKI ODBOR ZA LETOVANJE OTROK NA MORJU
Viktringer Ring 26 (Vinko Kušej) Tarviser Straže 16 (Milka Kokot)
tel.: (0 42 22) 51 25 28 tel.: (0 42 22) 51 43 00

Spoštovani starši!

Vljudno Vam sporočamo, da bo **LETOVANJE OTROK NA MORJU V SAVUDRIJI** letos v eni izmeni in sicer:

od 24. julija do 7. avgusta 1986

Koordinacijski odbor nudi:

prostore za bivanje, 5 obrokov hrane dnevno, za vsakih deset otrok enega vzgojitelja, zdravstveno oskrbo in v primeru potrebe prevoz bolnega otroka v bolnico ter prevoz v Savudrijo in nazaj.
Cena za 14-dnevno bivanje znaša 1.400 šilingov, prevozní stroški 400 šil.
Prijavnice dobite pri zgoraj omenjenih naslovih.
Zadnji rok prijave je 11. julij.

Ker je število prostih mest omejeno, prosimo za čimprejšnje prijave.

MePZ SPD „Bilka“ na 17. pevskem taboru v Šentvidu pri Stični

20 pevk in pevcev MePZ Slovenskega prosvetnega društva „Bilka“ v Bilčovsu se je zadnjo soboto popoldne odpeljalo z avtobusom v Šentvid pri Stični, kjer je bil napovedan koncert zamejskih slovenskih pevskih zborov. Nastopali so pevski zbori iz Avstrije, Italije, Madžarske, Švedske in Rijeke. Po pozdravnih nagovorih, kjer je bila poudarjena pomembnost takšnih srečanj za utrditev samozvesti pripadnikov slovenskega naroda in po pozdravnih pesmih dveh domačih zborov, se je zvrstil spored gostov iz zamejstva. Zanimivost pri takšnih nastopih je vsekakor pestrost v interpretaciji raznih pesmi, kjer vsak zbor prikaže značilnost svojega domačega kraja. Kot vsi zbori smo tudi Bilčovščani nastopili s štirimi pesmimi, vodil pa nas je Jožko Boštjančič.

Po koncertu se je dvorana hitro spremenila v gostoljubno jedilnico. Postregli so nam s pijačo in prigrizkom. Peveci ne bi bili pevci, če ne bi ob tem razvili „privatni koncert“, kjer smo večinoma vsi nastopajoči gostje peli razne znane slovenske pesmi. Razumljivo, da ob takšnem prijetnem vzdušju čas kar beži in treba se je bilo spraviti k počitku. Mimogrede zapojemo z Madžari še eno o prleškem gostovanju in že smo Bilčovščani v avtomobilu in na poti do prenočišča.

Naslednjega dne je bila na sporedu tradicionalna povorka pev-

cev iz vse Slovenije po cesti skozi Šentvid, in skupno petje vseh zbranih pevskih zborov. „Nepozabno doživetje bo ostal za nas opazovalec enourni mimohod 270 pevskih zborov in treh godb na pihala ter zaključni skupni nastop združenih moških, ženskih in mešanih pevskih zborov ter kot višek skupna pesem Lipa zelenela je vseh 8000 zbranih pevk in pevcev.

Zadovoljni in opogumljeni smo se vrnili domov v veri, da bodo Slovenci živeli tako dolgo, dokler bodo peli svoje lepe domače slovenske pesmi. Ta misel je prišla do izraza tudi na tem veličastnem koncertu.

Ta lepi in prijetni izlet nam je omogočila Slovenska prosvetna zveza, kateri gre tudi posebna zahvala. Zahvaljujemo pa se tudi organizatorjem pevskega tabora za vso izkazano gostoljubnost in spominska darila. Če nas boste še kdaj vabili, se bomo radevolje odzvali.

Obiščite

**Werner Bergovo
galerijo**

v Pliberku

Prireditve

SELE SELSKO ŽEGNANJE (v šotoru)

v nedeljo 6. 7. 1986 ob 14. uri
Sodelujejo: Folklorna skupina „Zarja“ iz Železne Kaple, ansambel „Energijska“, MePZ iz Sel, dekliški pevski zbor iz Sel
Igra mednarodno znani ansambel „Lojzeta Slaka“
Nadaljevanje žegnanja v ponedeljek 7. 7. 1986 ob 20.00 uri.

ŽITARA VAS – ŠENTLIPŠ KOLESARSKI IZLET

v nedeljo 6. 7. 1986
Zbirališče ob 10.00 uri pri ljudski šoli v Žitari vasi
ob 10.30 uri pri farni cerkvi v Šentlipšu
Proga: Globasnica (ogled muzeja) – Večna vas – Breška vas (pri jezeru piknik) – Bistrica – Šmihel – Šentlipš.
Ob slabem vremenu bo izlet teden pozneje
Prireditelja: Farna mladina Šentlipš in SPD „Trta“ v Žitari vasi.

ŽELEZNA KAPLA ZBOROVANJE JUŽNOKOROŠKIH KMETOV

v petek 27. 6. 1986 ob 20.00 uri v hotelu OBIR
Referenta: Anton Krusič (predsednik SKZ) in Štefan Domej (tajnik SKZ)
Prireditelj: Slovenska kmečka zveza.

Slovenski športni klub OBIR v Železni Kapli vabi na

SPORTNO NOČ

- v soboto 28. 6. 1986 ob 20.00 uri v gostilni Bruner v Lobniku nad Železno Kaplo. Igra ansambel „Čudežna polja“.
- v petek 27. 6. 1986 disco ob 20.00 uri, prav tako pri Brunerju.

BOROVLJE

5 LET MOŠKEGA PEVSKEGA ZBORA SPD „BOROVLJE“

v nedeljo 29. 6. 1986 ob 14.30 uri pri Cingelcu na Trati
Sodelujejo: MePZ SPD „Bilka“ iz Bilčovsa, tamburaši SPD Šentjanž in MoPZ Borovlje
Prireditelj: SPD „Borovlje“.

DOBRLA VAS

KONCERT

v nedeljo 29. 6. 1986 ob 14.30 uri v Kulturnem domu
Sodelujejo: Suški oktet, MePZ „Srce“ iz Dobrle vasi, MePZ Logatec iz Slovenije, MoPZ iz Vitanja v Sloveniji.

BILČOVŠ

NASTOP UČENCEV GLASBENE ŠOLE
v soboto 28. 6. 1986 ob 17.00 uri v ljudski šoli.

VOGRČE

POLETNA NOČ

v soboto 5. 7. 1986 ob 20.00 uri v gostilni pri Florijanu v Vogrčah
Igra ansambel „Ivana Ruparja“
Prireditelj: Mešani pevski zbor „Podjuna Pliberk“.

DOBRLA VAS

KONCERT svetovno znanega ansambla LOJZETA SLAKA

v nedeljo 6. 7. 1986 ob 14.30 uri na dvorišču samostana v Dobrli vasi
Ob slabem vremenu bo prireditev v avli glavne šole v Dobrli vasi
Prireditelj: Slovensko prosvetno društvo „Srce“ Dobrila vas.

KOMELJ

SREČANJE PRI ŠTIBARJU

v nedeljo 6. 7. 1986
Ob 8.00 uri odhod iz Doba na Komelj – peš ob 11.30 uri maša pri Štibarju. Po maši zabavni program za otroke in odrasle
Igrajo: ansambel „DO IT“ in domači vižarji. Za jed in pijačo je poskrbljeno
Prireditelji: Katoliška otroška mladina Pliberk-Žvabek-Suha-Vogrčje in Krščanska kulturna zveza.

**Pridobivaj
nove naročnike
Slovenskega vestnika**

CELOVEČ

„PRAZNIK DVOJEZIČNOSTI“

za javno dvojezično ljudsko šolo
v petek 27. 6. 1986 ob 16. do 19. ure v Pavličevi ulici
ob 19.30 pri JOKLNU – DRAŽBA SLIK (Kapleniga, Omana, Januša, Benetika, Goldensteina, Vouka, Kuscherja, WeiBove, Druškoviča, Boshitza in drugih znanih slikarjev)
ob 20.30 pri JOKLNU – ISTRA NOVA.

KOSTANJE

ODKRITJE SPOMENIKA KOROŠKEGA BUKOVNIKA ANDREJA ŠUSTERJA DRABOSNJAKA

v nedeljo 6. 7. 1986 ob 14.30 uri v Zgornji vasi (pri cerkvi) pri Kostanjah.
Kulturni spored bodo oblikovali: MePZ „Mojsce“ iz Šentilja, godba na pihala, nastop domačih igralcev SPD „Drabosnjak“
Nagovor ob odkritju spomenika: ravnatelj dr. Reginald Vospernik
Prireditelj: SPD „Drabosnjak“ na Kostanjah.

CELOVEČ

17. WOCH DER BEGEGNUNG / TEDEN SREČANJA

še do nedelje 29. junija 1986
Posebno vabimo na sledeče prireditve:
V soboto 28. 6. 1986 v Mestni hiši / Stadthaus:
● ob 17.00 uri LETEČA ŽABA – lutkovna predstava KPD Šmihel
● ob 21.00 uri „MESTASTAZE – LAIBACH“, plesna prireditev brez besed.
● ob 23.00 uri JAZZ skupina „KUNDALINI“.

IZLET NA EISENHUT (2441 m)

v nedeljo 6. 7. 1986
Odhod s privatnimi avtomobili ob 6. uri zjutraj iz Bilčovsa (Miklavž)
Vožnja: Feldkirchen/Trg – Sirmitz – Hochrindl – Weißes Kreuz (1810 m)
Hoja: Weißes Kreuz – Kalteneben (2100 m) – Lattersteig (2200 m) – Spielriegel (2100 m) – Eisenhut (2441 m)
Vodi: Herbert Guttenbrunner.

Slovensko prosvetno društvo „Edinost“ Škofiče vabi na

KONCERT

v petek 27. 6. 1986 ob 20.30 uri v gostilno Perdacher v Holbičah
Nastopata: Domači pevski zbor „Edinost“ in mešani pevski zbor „Metalka“, pod vodstvom Mitje Gobca.

Slovensko prosvetno društvo „Dobrač“ na Brnci vabi na

DRUŠTVENI PIKNIK

v nedeljo 29. 6. 1986 ob 11. uri v Žulžalčah pri Franciju in Karlju Trunku
Piknik bo ob vsakem vremenu!

VELIKOVEČ

KOLESARSKI IZLET

v nedeljo 29. 6. 1986
Zbirališče: gostilna Rabl v Srednjih Trušnjah ob 9.00 uri
Proga: Trušnje – Mostič – Visoka Ojstrica – Šentjurij
Prireditelj: PD „Lipa“ v Velikovecu.

ROŽEK

GALERIJA ROŽEK je odprta v petek, soboto in nedeljo med 15.00 in 18.00 uro.

Loče nad Baškim jezerom

Konec preteklega tedna je v kulturnem domu v Ločah praznovala 100 let svojega obstoja današnja Raiffeisenbank Finkenstern (Bekštanj) – Faaker See (Baško Jezero), poprej Raika Latschach (Loče).

V kratki kroniki letnega poročila 1985 je 14. 2. 1886 ustanovljeni zavod naveden kot „Finkensteiner Vorschaukasse in Latschach“ – reg. Gen. m. b. H. Ni pa zaslediti kake omembe, da je uradni naziv bil pravzaprav „Bekštanjka posojilnica v Ločah“ – registrirana zadruga z omejeno zavezo. Tako in nič drugače piše na knjižici, ki leži pred mano. Naslov ima „Zadrugi delez“, štev. 34 in izstavljen na zadrugi Janežič, ki je, kot znano, ustanovil prvi tak zavod na Koroškem. Sam se je bil zgledeval po vzorih na Češkem, kjer je bil kot vojaški oficir. Ta Bekštanjka posojilnica s poslovalnico pri Pložu (danes Pirkerjeva gostilna) v Ločah je uradovala v glavnem ob nedeljah po maši in koncem ustanovnega leta štela 136 članov z vplačano vsoto deležev 2.210 goldinarjev. Hranilnih vlog je bilo nad 50,

v znesku 15.191 goldinarjev; posojil pa 126 s skupno vsoto 17.613 goldinarjev. Za ilustracijo naj služi še knjižba od 17. julija 1905, ki označuje štev. blagajniške knjige s 865. Torej je posojilnica razmeroma dobro delovala in nekateri, zaslužni moške tega časa so bili poleg župnika Knafliča še Arneitz iz Podgorja, Franc Aichholzer iz Dobja ter Ločana Lesjak pd. Lbiček in Gailer p.d. Ploži. 1909 ustanovljeni, nemški Spar- und Darlehensverein von Latschach und Umgebung, se ni tako uspešno uveljavljal ter po preselitvi v Bače (ki so takrat spadale pod faro Marija na Zilji) domala zamrl. V letu 1938 naj bi (po omenjeni kroniki) sledila združitev obeh denarnih ustanov v Raiffeisenkasse Latschach, ki naj bi se leta 1942 vključila v Raiffeisenverband Kärnten. Dejansko pa se je slovenska posojilnica, ki je sicer medtem že poslovala v nemščini, preselila v farovž v Ločah in prehodno mirovala. Po vojni je začela spet poslovati na Žihrovem v Ločah, kot Darlehenskasse Latschach; eden izmed vodilnih mož pa je bil ugledni kmet in zavedni narodnjak Janez Ulbing p.d. Jurč v Ločah. Šele okrog leta 1950 je vsled večinskih deležev prešla iz slovenskih rok v okvir Raiffeisenverbanda. Naš

človek tukajšnjega območja pač ni bil gospodarsko tako močan, da bi mogel nuditi uspešno protiutež kapitalnim zmoglostim sodeželanov. Z ozirom na to praznovanje, ki vključuje polovico slovenskega lastništva bi bilo vendarle umestno posvetiti pionirskemu delu naših rojakov, prednikov častnejše mesto ter se ne omejiti zgolj na formulacijo – da se je prvotno poslovanje vršilo v slovenščini, ker vodilni moške niso obvladali nemščine. Take, izmikajoče ugotovitve niso ravno v čast današnjim dedičem, zadnja pa povzroča še dokaj dvomljiva. (Tudi tako je mogoče pretvarjati zgodovinska dejstva.) Proslavljanje naj bi pomenilo tudi gradnjo mostu med obema narodoma, je bilo slišati – lepe besede a za dialog sta potrebna dva enako vredna partnerja. Slavju so dali kulturni okvir še MG V Mittagskogel, mešani zbor Dorfgemeinschaft iz Loč in moški pevski zbor SPD „Jepa-Baško jezero“. Predsednik dr. Hans Simonitsch je pozdravil številne goste, pridružil se mu je tudi bekštanjki župan inž. Helmut Hatze, medtem ko je v imenu Raiffeisenverbanda za Koroško spregovoril predsednik ekon. sv. Herbert Bacher. Dolgoletnim sodelavcem, med njimi Šimiju Trießnig in Dragotu Ulbnig je podelil tudi vidna priznanja. Slavnostna prireditev je končala s pogostitvijo vseh navzočih.

F. Č.

Srečanje pevskih zborov v Mostah

Zveza kulturno prosvetnih organizacij Kamnik in Krajevna skupnost Moste organizirata vsako leto srečanje pevskih zborov – tokrat že petič. Na tem srečanju po navadi nastopa nek oddaljen zbor, nek bližnji ter seveda domači zbor.

Domači zbor je nastal pred petimi leti, ko je Moščan Tone Špenko navduševal ljudi za petje. Temu neumornemu kulturnemu delavcu gre tudi zasluga, da smo letos na tem srečanju nastopali tudi Kotmirčani-mešani pevski zbor, mladinski zbor, igralska skupina SPD „Gorjanci“ ter duo Katja in Andrejček.

V Mostah sta nas sprejela folklorna skupina domačega društva in predsednik društva tov. Pibernik, ki nam je predstavil dejavnost njihovega društva. Življenje, delo in razvoj tega kraja pa nam je

opisal predsednik krajevne skupnosti Moste.

V nabito polni dvorani moščanske šole se je najprej predstavil moški zbor KUD „Janko Keršnik“ iz Lukovice, ki je pod vodstvom dirigenta Capudra zapel sedem pesmi. Nato pa je zbrano publiko navdušil naš mladinski zbor, ki ga vodi Jožko Pack. Andrejček Pack in Katja Ogris, ki sta s koroškima narodnima pesmima požela buren aplavz, je na kitari spremljala Magda Grenner. Otroška igralska skupina SPD „Gorjanci“ se je zbranemu občinstvu predstavila z igro „Rasti, rasi“. Mlade igralce je naučila učiteljica Rezika Iskra. Pevci mešanega zbora SPD „Gorjanci“ pa smo poslušalcem pokazali, kako se pri nas doma prepeva. Čeprav brez dirigenta – naš dolgoletni pevovodja Stanko Wru-

lich nam je zbolel – smo kljub temu peli, kot se za naš zbor spodobi. Dirigenta je zastopal kar naš pevec Jožko Pack, ter nas sigurno vodil skozi nastop. Po nastopu so nam povedali, da je šlo kot po „žurci“. Dejansko nam je bi ta nastop v veliko moralno pomoč. Vsi sproščeni in veseli smo prisluhnili glasovom MePZ KUD Moste, ki je pod vodstvom Franca Spruka zapel nekaj lepih narodnih pesmi. Pokazal je, kaj vse se v petih letih z resnim delom lahko vse doseže.

Zaključno so bile vse udeležene skupine obdarjene z raznimi lepimi darili in spominsko plaketo srečanja zborov Moste 86.

V imenu našega društva se je gostiteljem zahvalila za povabilo in izredno gostoljubnost odbornica Rezika Iskra.

Mednarodna turistična folklorna prireditev

Ohcet v Ljubljani

Petek, 27. junij 1986
Kranj – Preddvor – Jezersko

- 10.30 sprejem poročnih parov v stari kranjski mestni hiši
- 12.00 pozdrav s petjem in plesom za poročne pare v vasi Preddvor, vasovanje
- 16.00 sprejem nevest in ženinov v alpski vasi Jezersko
- 17.00 prevoz nevestine bale od kmetije Šenk do Planšarskega jezera na Jezerskem
- 18.00 veselica ob Planšarskem jezeru Ljubljana



- 18.00 Nastopi godb na pihala in folklornih skupin, ljudskih godcev in glasbenih skupin (trgi ob Ljubljani)
- 19.00 „Ljubljana pleše“ Predstavitev domačih in tujih folklornih skupin, ki se udeležijo ohceti v Ljubljani – folklorni maraton – 23.00 (Pogačarjev trg)

Sobota, 28. junij 1986
Ljubljana

- 10.00 „V soboto dopoldne“ – nastopi folklornih skupin
- 15.00 svatovska povorka po ljubljanskih ulicah
- 16.00 slovesna poroka na magistratu
- 17.00 odhod svatovskega spreveda z mladoporočenci
- 18.00 svatovanje

Pliberk

Otožno so pliberški zvočniki naznanjali žalostno vest, da se je za vedno od nas poslovil eden starejših Pliberčanov, Janez Hutter, pleskarski mojster v pokoju, star 86 let.

Težko nas je pretresla vest, da za vedno odhaja od nas mož značaja in zaveden član naše narodne skupnosti. Pokojni je izhajal iz znane zavedne Hutterjeve družine iz Globasnice. Že v mladih letih je kot prosvetaš-igralac stopil na oder in širil našo slovensko besedo in kulturo. Kljub svojemu poklicu, katerega si je pozneje izbral, ni zanemarjal svoje dolžnosti do skupnosti. Zaradi svojega poštenega značaja, dobrega tovarištva in sposobnosti v svoji stroki, je bil splošno spoštovan in priljubljen. S pridnostjo in vztrajnostjo mu je s svojo ženo Hildo uspelo ustvariti lep dom, v katerem se je srečno in zdravo razvijala številna družina. Pokojni mojster Hutter se nikoli ni zapiral vase in v svoje barve; nasprotno, bil je izredno družaben, razgledan in duhovit, tako da so se mnogi čudili, od kod vse jemlje te modrosti in pa življenjske izkušnje. Imel pa je še enega „konjička“ – silno je ljubil naravo in mir. Rad je zahajal v gozdove in tam opazoval divjad in zato se tudi ne čudimo, da je postal strasten lovec. Ta strast pa ni bila v

tem, da bi ubijal, marveč da se je spočil v naravi in užival ob občudovanju divjadi na paši.

Mnogo ljudi se je na nončavaškem pokopališču poslovilo od vsesplošno spoštovanega Hutterja, med njimi tudi lovci trobentači, ki so od odprtem grobu naznanjali zadnji pogon, ko je legel kolega k zadnjemu večnemu počitku. Žalujemo ženi in sorodnikom velja naše iskreno sožalje.

ikej

„Vuzenica 86“

Slovenska prosvetna zveza v Celovcu in Osnovna šola v Vuzenici spet prirejata tradicionalno likovno kolonijo mladih v Vuzenici.

Kolonija bo potekala v času od ponedeljka 18. do vključno petka 22. avgusta 1986. Specialni program kolonije bo tehnika slikanja akvarelov, splošni program pa bo obsegal slikanja s tempero, oljem, slikanje na keramiko, tekstil, steklo modeliranje iz gline in drugo.

Starost udeležencev mora biti med 10. in 14. letom. Ker je število omejeno, bodo prišle v poštev prijave vrstnega reda, zato s prijavo pohitite. Prijave pošljite do srede, 9. julija 1986 na Slovensko prosvetno zvezo, Celovec, Tarviserstraße 16. Tam dobite tudi vse podrobne informacije o likovni koloniji „Vuzenica 86“.

Janez Stergar

Vprašanje koroških Slovencev v jugoslovansko-avstrijskih odnosih od plebiscita do anšlusa

V sklop bilaterale tako ali drugače sodijo tudi delovni stiki tedanjih kulturnikov in znanstvenikov (predvsem slavistov) ter obiski slovenskih študentskih skupin na Koroškem. Od konca dvajsetih let in v tridesetih letih niso bila redka gostovanja koroških slovenskih pevcev in amaterskih igralcev po Sloveniji. Pevci so snemali na ljubljanskem radiu (čeprav je celo obstajala letalska zveza med Ljubljano in Celovcem, so se verjetno vseeno pripeljali kar po običajni potezi skozi železniški predor). Prav na tovrstne stike in oblike sodelovanja se nanaša največ spominskih zapisov v slovenskem časopisju in publicistiki z obeh strani jugoslovansko-avstrijske državne meje. Spominimo dalje še na nekaj razmeroma znanih podrobnosti!

V zboru ljubljanske opere je prepeval Simon (Šimej) Martinjak; od septembra 1939 je skoraj šest let delal pokoro v nacističnem kacetu. V krogu dunajskih študentov sta bila npr. tudi Luka Sienčnik iz Dobrle vasi in Fran Zwitter iz Novega mesta; ponovno sta se srečala leta 1944 na partizanskem Znanstvenem inštitutu v kočevskih gozdovih. Na Koroško so med obema vojnoma vodile tudi številne planinske in turistične poti; vsaj Fran Zwitter in Bogo Grafenauer sta se kot poznavalca koroškega

vprašanja formirala tudi na svojih študentskih popotovanjih. Med koroškimi Slovenci so taborili skavti in skavtine iz Slovenije.

Zanimivo bi bilo vedeti kaj več tudi o tedanjih gospodarskih povezovanjih preko Karavank in o reflektiranju teh stikov na ohranjanje koroških Slovencev. Takole iz rokava dva primera možnih raziskav: prenehanje lastništva KID – Kranjske industrijske družbe nad obratom v Bistrici v Rožu ter neposredne vezi ob prometu skozi karavanški železniški predor. O tihotapstvu čez mejo in o uporabi tihotapških kanalov vsaj za ilegalne politične stike komunistov je že marsikaj zapisanega. Dr. Petek v Spominih piše tudi o jugoslovanskem posojilu Zvezi koroških zadrug.

Kopija pisma dr. Zdravka Wigeleja iz Beograda 17. 4. 1926 kaže, da se je jugoslovanska vlada z noto zavzela za povrnitev škode in za zaustavitev eksekucije proti koroškemu Slovincu Segerju (arhiv INV).

Nekaj zaključkov

V zaključni presoji lahko torej zatrdimo, da je vprašanje koroških Slovencev v celoti jugoslovansko-avstrijskih odnosov predstavljalo pomemben delež. V odnosih jugoslovanske

vlade do Avstrije (in do Nemčije) so koroški Slovenci predstavljali seveda predvsem element v širši srednjeevropski geopolitični strategiji in taktiki; prepričanje o manjšini – „mostu sodelovanja“ v tedanjih kategorijah mišljenja še ni prodrlo. Prav tako tudi ne spoznanje, da je zadovoljna manjšina najboljši garant za prenehanje razprav o premikanju mej. „Realna politika“ je občasno vodila v velike diskrepance med splošno ravno bilateralnih odnosov in ravno manjšinske zaščite v obeh državah. Za jugoslovansko vlado je bil v manjšinskem kompleksu seveda najvažnejši položaj Nemcev v Vojvodini, zato je treba presojati njene ukrepe v zvezi s koroškimi Slovenci tudi iz tega stališča; za tedanje slovenske oblasti je bil pri načelu recipročnosti seveda pomembnejši status koroških in drugih Nemcev v sami Sloveniji.

Uradna stališča Avstrije in Jugoslavije so se oblikovala in razvijala kot rezultat strankarske konstelacije, v Jugoslaviji še nacionalne sestave vlad. Če v sedanjih razpravi o odnosu do koroških Slovencev med plebiscitom in anšlusom ne izključujemo niti obojestranske obveščevalne dejavnosti in generalštabnih načrtov, pa je na drugi strani treba potrditi legitimnost podpore manjšini v njenem boju zoper asimila-

cijske pristiske. V obravnavanem obdobju pa Avstrija kot „beatus possidens“ prav gotovo ni bila ne rahločutna in ne velikodušna. Kako je bilo s tem v poznejših obdobjih in danes, kakšne so podobnosti in razlike med časom po prvi svetovni vojni in časom po drugi, naj ostane tokrat brez zapisanega odgovora, saj bi (sicer potrebna) analiza zahtevala preveč prostora in časa, prevelikih poenostavljanj pa tak odgovor prav gotovo ne dopušča.

Izbor uporabljenega arhivskega gradiva in literature

Biber Dušan: Nacizem in Nemci v Jugoslaviji. Ljubljana 1966.

Documents on the Carinthian Question. Beograd 1948.

Einspieler Valentin: Verhandlungen über die der slowenischen Minderheiten angebotene Kulturautonomie 1925-1930. Klagenfurt 1980.

Filipič France: Poglavlja iz revolucionarnega boja jugoslovanskih komunistov 1919-1939. Ljubljana 1981.

Gütermann Christoph: Das Minderheitenschutzverfahren des Völkerbundes. Berlin 1979.

Haas Hanns: Die rechtliche Lage der slowenischen Volksgruppe Kärntens nach Saint Germain. – Das gemeinsame Kärnten – Skupna Koroška, 9. Klagenfurt 1980, str. 116-134.

(se nadaljuje)

Poslanec Nikaragve Ivan Mejia-Solis:

„...da bi državo v miru obnovili!“

Poslanec Nikaragve v Avstriji, Ivan Mejia-Solis, je prejšnji teden v celovškem Uni-clubu predaval o položaju v Nikaragvi. Pri tem je izpostavil, da „je največji problem Nikaragve dejstvo, da to deželo skušajo izolirati“; to tako politično, gospodarsko, kakor tudi v medijih masovnega obveščanja.“ Mejia-Solis je dodal, da ti mediji skušajo ožigosati Nikaragvo kot „teroristično deželo“ samo zato, ker je odredila izredno stanje. Dodal pa je: „To izredno stanje smo odredili samo zaradi naraščanja ameriške agresije. Drži, da prebivalci nekaterih pravic nimajo, toda vojnega prava nimamo – tako kakor v drugih državah, pri katerih pa se spet isti mediji nikakor ne razburjajo.“

Poslanik Mejia-Solis je poudaril tudi to, da se Nikaragva kot edina dežela poteguje za podpis skupne listine dežel CONTADORE in da predlaga za osnovo te pogodbe, da vsi vojaški svetovalci zapustijo kontinent, da v državah CONTADORE ni vojaških manevrov, da vse države znižajo svoje vojaške enote ter da ne dajejo na razpolago teritorija, s katero bi razne skupine napadale sosednje države. „Mi v Nikaragvi upamo na podpis te listine, ves miroljuben svet upa na podpis listine CONTADORE. Upamo pa zato, da nam ne

bo treba več vlagati toliko moči in energije v obrambo naše domovine, temveč da se bomo končno lahko posvetili obnovi države.“

Mejia-Solis je nagovoril tudi probleme Nikaragve. Tako je povedal, da je od ZDA napovedani gospodarski bojkot imel seveda tudi hude posledice za gospodarstvo Nikaragve; in to čeprav niti zavezniki ZDA niso tako odločno podprli zahtevo ZDA. Nikaragva si je našla nove odjemalce za svoje produkte, ki pa so seveda zgubili na ceni. To manjša dotok deviz, s tem pa tudi otežkoča



vračanje posojil. Poslanec pa je poudaril, da v Nikaragvi prebivalci o vseh detajlih teh problemov vedo, da so požrtvovalni, in da niso pripravljeni kloniti. Zanimiva je bila tudi njegova ugotovitev, da ne gre le za ohranitev revolucije, temveč za prihodnost cele Latinske Amerike, „saj bi destabilizacija Nikaragve tudi ostale države vrgla 20 let nazaj.“

Kar zadeva manjšino Miskito-indijancev je Mejia-Solis povedal, da so očitno prehitro hoteli doseči njihovo integracijo. „Preselili smo jih v kraje, kjer je bila sicer vzpostavljena infrastruktura, toda že samo podnebje jim ni ustrezalo. Mnogo se jih je naselilo spet ob atlantski obali, drugi so ostali. Pripravljamo pa zdaj status avtonomije za Miskite, tako da bodo sami urejevali in upravljali svoje zadeve. Z njimi dobro sodelujemo in tudi tisti Miskiti, ki so se bili sprva pridružili kontrasmom, že napovedujejo, da se bodo od teh ločili, ko bo sprejet statut avtonomije.“

Na koncu pa se je Mejia-Solis zahvalil še vsem brigadistom iz vsega sveta, ki za različno dolgo časa pomagajo v raznih krajih Nikaragve pri obnovi države. Tudi s Koroškega jih je že nekaj bilo v Nikaragvi, letos poleti pa se bodo spet štirje udeležili kake delovne brigade.

Bled bo še privlačnejši

Bled, največji turistični center na Gorenjskem in eden največjih v Sloveniji sploh, ki je zelo privlačen tudi za tuje turiste, bo v letošnji turistični sezoni bogatejši v svoji ponudbi. Odprti bodo namreč novi hotelski in restavracijski prostori, trgovina za kampiste in drugo, s čimer bo blejski turizem precej povečal svoje zmogljivosti in izboljšal kakovost storitev.

Prav sedaj gredo h koncu dela pri graditvi prizidka hotela Krim, ki bo prve goste sprejel prihodnji mesec. Stari del hotela, v katerem je bilo 60 postelj kategorije C (sobe brez kopalnic), so podrli in na istem mestu zgradili nov del hotela. V njem bo 112 ležišč visoke B kategorije, restavracija, kavarna in prenovljena recepcija. Za letošnjo sezono bo nova tudi depandansa Bogatin ob hotelu Jelovica, ki so jo odprli že pozimi. Tudi tam so stari objekt s 24 posteljami D kategorije, ki zaradi nizkega standarda za turizem že ni bil več primeren, podrli in zgradili novega, v njem je gostom na razpolago 30 dvoposteljnih sob s kopalnico in balkonom.

Pred kratkim so odprli prizidek k bistroju hotela Toplice, ki je tik ob jezeru. Namenjen je predvsem izletnikom in drugim blejskim gostom, ki



ne želijo kositi ali večerjati v svojem hotelu. V lepo urejenem lokalu je prostora za več kot 300 gostov, tako da bo novi bistro primeren tudi za postrežbo udeležencev kongresov, posvetovanj in podobnih prireditvev, ki se jih na Bledu veliko zvrsti vsako leto. V okviru bistroja bodo odprli tudi trgovino s pijačami in spominki, ki bo odprta tudi ob nedeljah in praznikih, kar bo izpopolnilo tovrstno ponudbo na Bledu.

Za tiste, ki bodo na Bledu prenočevali v svojih počitniških prikolicih ali šotorih, pa se obetajo novosti v kampu Zaka. Tam gradijo novo veliko restavracijo in trgovino, ki bosta nadomestili stara in premajhna ter neprimerna objekta. V novi restavraciji bodo na uro lahko postregili 150 kupcem (prej le 50). Stara lokala sta bila zgrajena že tedaj, ko je bilo v kampu prostora le za 500 turistov, medtem ko jih zdaj lahko sprejmejo do 1750. Kot predvidevajo, bo novi restavracijsko-trgovinski objekt odprt sredi julija.

L. S.

Danes tečejo ure drugače..

Polno je čeri, na katere lahko nasede vsak, ki išče paralele med zgodovino in sedanostjo. Pogosto je primerjanje tvegano početje, ki kaj lahko zdrkne na raven banalnosti in demagogije, nevarnost, ki grozi ob vseh jubilejih.

Slovenska zgodovina 16. stoletja in sedanji trenutek v življenju koroških Slovencev sta zapleteni zgradbi, ki ne preneseta nasilnega primerjanja. Ob obletnici, kakršna je Trubarjeva, pa se kljub vsem zgodovinskim in družbenim razlikam le nekako sam po sebi ponuja pogled na zelo različen odnos do vprašanj slovenskega jezika in kulture na Koroškem.

V času slovenske protestantske reformacije je bila slovenščina za koroške deželne stanovce – tedanji vodilni sloj – neke vrste simbol deželne politične in kulturne identitete. Čeprav je bila že tedaj jezik manjšine deželnega prebivalstva in tudi večinoma ne več jezik vodilnih predstavnikov fevdalne družbe na Koroškem, je slovenščina imela družben ugled. Deželni stanovi so se razumeli kot dediči zgodnjerednjeveške slo-

venske Karantanije. V času, ko se je rojeval slovenski knjižni jezik, so prevzeli del materialnih in

organizacijskih bremen za slovensko knjigo. Tudi družbeno ozadje – s podporo protestantske akcije so si hoteli okrepiti oblast napram centralni oblasti in podložnikom – teh zaslug ne izniči.

Danes, štiri stoletja pozneje, tečejo ure na Koroškem drugače. Najvišje predstavnike koroškega političnega življenja združuje tiho soglasje, da bi deželi najbolj koristilo ponemčenje še zadnjih ostankov slovenskega prebivalstva. Izrivanje slovenske komponente iz javnega življenja je prav v zadnjih letih doživelo nekaj viškov. Zadnji med njimi je poskus uničiti dvojezično in skupno osnovno šolo na narodnostno mešanem ozemlju in s tem spodkopati temelje za obstoj slovenstva in sodelovanja med obema narodoma na Koroškem.

Vsem oviram navkljub dolgo tradicijo sodelovanja danes nadaljuje demokratično osveščen del koroškega prebivalstva, kar daje upanje v prihodnost.

Teodor Domej

Slovenski znanstveni inštitut, Celovec

Podprite Trubarjevo spominsko zbirko



Prispevke prenakazite na konto štev. 32573, ki jo je v ta namen pri Zvezi bank odprla Slovenska prosvetna zveza.

Zbirka za „otroško hišo“ v Nikaragvi

Srednjeameriška država Nikaragva ima danes podobne težave kot evropske države po letu 1945. Vojna jih je izčrpala, primanjkujejo deloma osnovna živila, ljudstvo pa si želi gospodarskega in kulturnega razvoja.

Še največ razumevanja za potrebe te države, ki gre neodvisno pot, imajo države v razvoju. To se presenetljivo zrcali tudi v številkah neposredne finančne pomoči za razvoj Nikaragve. Čeprav imajo države tretjega sveta v primerjavi z razvitim svetom seveda najmanjše gnotne zmogljivosti, prispevajo skoraj polovico razvojne pomoči, še pred državami comecona, Evrope, da o ZDA sploh ne govorimo.

Razveselljivo je dejstvo, da so tudi evropske države odgovorile na zločine „kontrasov“ (ki so pobili evropske zdravnike in ugrabili evropske prostovoljne brigadiste) z ojačeno podporo (Španija je na primer poslala namesto enega zdravnika 20 novih zdravnikov!).

Avstrijske solidarnostne skupine pa so se odločile, da letos zberejo

300.000,- šilingov za ustanovitev „otroške hiše“, v kateri bi našli zavetje predšolski otroci kmetijske zadruge v San Jeronimo blizu mesteca Condega. V tem kraju, v hribovitem severnem predelu Nikaragve, deluje namreč kmetijska zadruga (kooperativa), ki ji bi takšna „otroška hiša“ olajšala življenje. Kmečko prebivalstvo tam živi predvsem od pridobivanja kave, živino-reje in koruze. Vendar se ne more povsem posvetiti težavnemu pridelovanju kave, ker jih ogrožajo vedno spet nasprotniki sedanje državne ureditve. Tako so maja 1984, decembra 1985 in januarja 1986 to zadrugo napadli kontrasi, kar sili kmetje v to, da se jih en del stalno posveča obrambnim nalogam.

Prav posebno pa bo otroška hiša olajšala ženam vzgojno delo in jim omogočila, da se bolj vključijo v sodelovanje pri družbenih zadevah.

Podprite zbirko za otroško hišo v San Jeronimu s prenakazilom na Kärntner Sparkasse (BLZ 20706) kto-štev. 1001/049 004.

Slovenska študijska knjižnica
priporoča naslednje knjige s področja
reklam

GRABNAR B.: Noč temna, ki tare duha: (občila in občevanje). – Lj.: Borec. – 257 str., [4] str., pril.

Informiranje na mladinskih delovnih akcijah. – 63 str.

KRIŽAJ F.: Razumljive informacije. – [1. natis]. – Lj.: Delavska enotnost. – 74 str. – Knjižnica Sindikati; Št. 22

LORBEK F.: Osnove komuniciranja v marketingu. – Lj.: Gospodarski vestnik. – 423 str. – (Gospodarska založba)

Obveščanje in odločanje: revija za vprašanje informacijsko-komunikacijske in dokumentacijske dejavnosti v delegatskem sistemu

SPLICHAL S.: Mlini na eter: [propaganda, reklama in selekcija sporočil v množičnem komuniciranju]. – Lj.: Partizanska knjiga. – 155 str., ilustr.

SPLICHAL S.: Množično komuniciranje med svobodo in odtujitvijo. – Maribor: Obzorja. – 254 str. – (Sociološka in politološka knjižnica; 14)

VRESNIK D.: Obveščanje in komunikacijska tehnika. – Lj.: Univerzum. 91 str. – (Družbeno izobraževanje)

ŽERDIN F.: Informacijsko inženirstvo. – Lj.: Fakulteta za elektrotehniko.

SŠK ima svoje prostore v Mladinskem domu, Mikschallee 4. Knjižnica dobiva od leta 1974-75 ves obvezni izvod SR Slovenije. Poleg tega zbira tudi tako imenovano avstrijsko slovenico. Knjige so zelo različne vsebine in so namenjene vsem starostnim stopnjam in poklicnim skupinam. Prav gotovo bodo tudi VAS nekatere zanimala.

Knjižnica posluje: v ponedeljek in torek od 10. do 18. ure
v sredo, četrtek in petek od 8. do 16. ure
VESELIMO SE VAŠEGA OBISKA

Slovenski vestnik praznuje 40-letnico

Nadaljuje se nagradno tekmovanje
za pridobivanje novih naročnikov

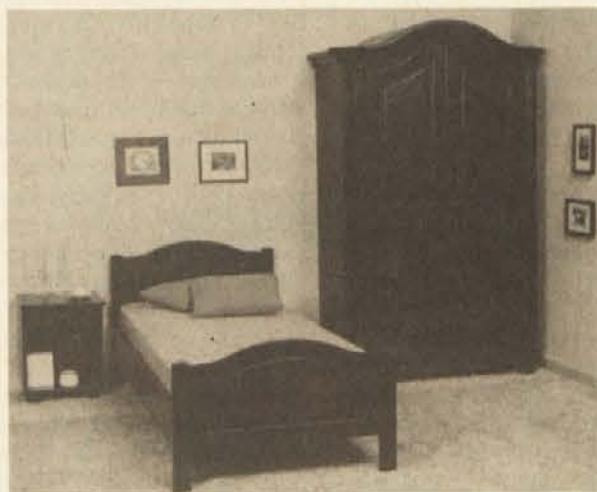
„Če se bomo vsi skupaj malo potrudili, bomo gotovo dosegli še lepše uspehe.“ Tako je dejal tovariš Lipej Kolenik, ko sta mu na slavnostni prireditvi ob 40-letnici Slovenskega vestnika tajnik ZSO Marjan Sturm in urednik našega lista Andrej Kokot izročila nagrado kot „zmagovalcu“ prvega dela nagradnega tekmovanja za pridobivanje novih naročnikov. In tovariš Lipej tega ni govoril kar tjavdan: 23 novih naročnikov, ki jih je doslej zbral,

je najboljšo potrdilo njegovih besed.

Torej izkoristimo drugi del tekmovanja, ki traja do konca meseca novembra, in širimo Slovenski vestnik med sorodniki, sosedi, prijatelji. Tudi tokrat smo pripravili lepe nagrade, ki jih bomo razdelili ob koncu akcije – še pravočasno pred božično-novoletnimi prazniki.

Ena izmed nagrad je oprema

spalnice iz tovarne IPH v Žitari vasi, kakor jo vidite na naši sliki. Nadaljnje nagrade so: mikrokomputer Commodore 64, vrhunske smuči z vezmi in palicami iz tovarne Elan na Brnci, stenske omare iz tovarne IPH ter pogostitve v hotelu Korotan v Sekiri in v hotelu Obir v Železni Kapli.



Dr. Erik Prunč

Problemi zgodnjeotroške večjezičnosti

2.2. Individualni jezikovni razvoj

V vsakem otroškem govoru se iz težnje po hipergeneralizaciji slovničnih pravil pojavljajo razne analogične tvorbe, zato bi bilo popolnoma zgrešeno, če bi jih pripisovali izključno vplivu dvojezičnosti. Žal se v večini dvojezičnih položajev, predvsem tistih, ki so povezani s kakršno koli obliko jezikovnih konfliktov, pri ocenjevanju otroškega govora meri z dvojno mero. Če nek enojezičen otrok govori jezik, ki odstopa od govora odraslih, se to zdi vsem „srčkano“ in ponosne „tete“ ugotavljajo „Oh, kako lučkano govori“. Čim pa nekdo opazi kaj podobnega v govoru dvo- ali večjezičnega otroka, take oblike kaj rad razglasi kot negativne posledice dvojezičnosti, ki da načenjajo jezikovno strukturo otrokovega govora.

V našem primeru so bile analo- gične tvorbe najbolj pogoste v glagolski spregatvi, pri čemer je otrok zdaj tvoril sedanjske oblike, predvsem velelnik, z nedoločniško osnovo, nedoločnik in deležnik na-l pa s sedanjsko osnovo (Primer: braj, nam. beri, po anal. bra-ti).

Samostalnike nesrednjega spola je dosledno razporedil v dve skupini: a) v brezkončniške, ki so bili dosledno moškega spola, in b) v samostalnike s končnico -a, ki so bili dosledno ženskega spola (Primer: 1;10;23: „Velki

kost. To je tudi velki moj kost. Daj še kosta“).

Na osnovi hipergeneralizacije slovničnih pravil je opredelil tudi lastno ime Luka kot samostalnik ženskega spola. To pojasnjuje tudi najbolj očitno značilnost otrokovega jezika, da namreč o sebi govori z glagolskimi oblikami oz. povedkovimi določili ženskega spola (Primer: 1;11: „O ne, jaz nisem jokala. Jaz sem pridna“). Podobno kot v tem primeru, v katerem gre samo za hipergeneralizacijo slovnične kategorije spola, je bilo opaziti tudi hipergeneralizacijo pravi- la ujemanja, ki jo je deloma razširil tudi na zveze samostalnik(zaimek)-samostalnik: n.pr. 1;11: „Jaz (= Luka) sem možka. Elen (= 3-letna deklica) je ženska.“; vendar: „Uschi je ženska“. Ponekod, kot pri uporabi slovničnega spola pri imenu Luka, je bila navedena težnja po hipergenera- lizaciji tako močna, da je bil doslej uveljavljeni princip posredne korek- ture popolnoma brezuspešen.

Da navedene analogične tvorbe ne pomenijo pomanjkanja slovničnega občutka, ampak so le izraz zelo rigid- nega sistema, ki si ga je otrok ustvaril, dokazuje dejstvo, da si je, kot smo že ugotovili, zelo zgodaj usvojil katego- rijo časa, pravilno uporabljal roditeljski predmet v zanikanih stavkih, svo- jilne zaimke ipd.

Zelo zanimiva sta tudi dva pojava, ki ju ni mogoče pojasniti niti s

slovenskim niti z nemškim jezikov- nim vzorcem.

1. Uporaba enega samega, torej generalnega vprašalnega zaimka „kaj/was“ v pomenu „kaj“, „kdo“, „kje“, „kam“ (N. pr. 1;10-12: „Kaj je to?“ nam. Kdo je to? „Kaj greš?“ nam. Kam greš? ipd.)

2. Semantični spol pri poimenova- njih gob. Vse gobe so bile načelno ženskega spola (lisička, golobica, vendar tudi: šampinjona, gobana, turka ipd.).

2.3. Intimni jezik kot pokazatelj jezikovne sposobnosti v posameznih jezikih

Otrokov intimni jezik (jezik samo- govora) je bil do konca oktobra sko- raj izključno slovenski. Le občasno je bilo slišati tudi hrvaščino. Novembra meseca je začel vidneje uporabljati še nemščino. Jezikovni izbor je bil odvi- sen od tega, s kakšnim imaginarnim sobesednikom se je pogovarjal. Usvojeni model jezikovnega izbora je prenesel tudi na igrace ter ostale predmete in bitja svojega okolja. Z mačkami, kravami (z živimi in z igra- čami) se je pogovarjal slovensko, s konjem hrvaško, le s sosedovim psom nemško.

Ugotovljena pogostnost posamez- nih jezikov v samogovoru odgovarja tudi našim ugotovitvam o razvitosti njegovih kodov: Zdaleč najbolj razvit

je slovenski kod, sledi mu hrvaški, s precejšnjim razmakom pa nemški.

Zato prav gotovo ne bo odveč, če skušamo vsaj približno ugotoviti, kateri dejavniki so vplivali na hitrejši ali počasnejši jezikovni razvoj vseh treh kodov:

2.4. Pozitivni in negativni dejavnik pri razvijanju jezikovne sposobnosti

1. Pozitivno je na razvoj vseh treh kodov vplival čas komunikacije.

S tem dejavnikom je mogoče v glavnem pojasniti zaostajanje nem- ške jezikovne kompetence, saj je bil čas komuniciranja v nemščini najkraj- ši. Vendar s tem dejavnikom ne moremo pojasniti zaostajanja hrva- ške jezikovne sposobnosti za sloven- sko, ker je otrok najmanj toliko kot v slovenščini komuniciral tudi v hrva- ščini. Zato je treba razliko v stopnji razvitosti slovenskega, hrvaškega in nemškega koda verjetno pojasniti še z drugimi dejavniki.

2. Hitrost jezikovnega razvoja je bila odvisna od elaboriranosti koda, ki so ga kontaktne osebe uporabljale v komunikaciji z otrokom.

Hrvaška kontaktna oseba je v komunikaciji z otrokom dokaj rada uporabljala tako imenovani otroški jezik, medtem ko sta se starša temu v glavnem izogibala. (Nekoliko pri- ostreno bi na osnovi naših izkušenj lahko rekli, da tako imenovani „otro- ški govor“ bolj odgovarja emocional- nim potrebam staršev in babic kot dejanskim komunikacijskim potreb- am otrok).

Zato se nam zdi potrebno, da se v raziskavah o dvojezični vzgoji poleg

Otrok ima težnjo po moč- nem posploševanju slovnič- nih pravil. Vsak otrok po svojem tvori besede, npr.: „braj“ namesto „beri“. Če nek enojezičen otrok govori takšen jezik, se to zdi vsem „srčkano“ in smešno. Pri dvojezičnem otroku pa take tvorbe neupravičeno ozna- čujejo kot negativne posledice dvojezičnosti!

principa zadostno razumljivega jezi- kovnega inputa, ki ga zastopajo v sodobni znanstveni literaturi, upo- števa tudi dejavnik **zadostnega** inputa, se pravi, zadostne nivojske razlike med otrokovim kodom in kodom nje- govih sobesednikov. Več kot očitno je namreč, da se mora otrokov jezi- kovni razvoj zaustaviti, če v besedi- lih, ki se realizirajo v njegovi prisot- nosti, ne more več identificirati novih in kompleksnejših struktur. S tem dejavnikom bo torej mogoče pojas- niti hitrejši razvoj slovenske in soraz- merno zaostajanje hrvaške kompe- tence.

Elaboriranost oz. neelaboriranost koda, ki ga je okolica uporabljala v komunikaciji z otrokom, pojasnjuje tudi nesorazmerno močno zaostaja- nje nemške kompetence v primerjavi z obema slovanskima.

(Se nadaljuje)

RADIO-TELEVIZIJA

AVSTRIJA 1

Petek, 27. 6.: 9.00 Poročila – 9.05 Moje ime je Drops – 9.30 „Ruščina“ – 10.00 Šolska TV – 10.30 Razredna učiteljica – 12.10 Poročila in ozadja – 13.10 Poročila – 16.30 Za predšolske otroke – 16.55 Mini-ČVS – 17.05 Niklaas, otrok iz Flandrije – 17.30 Levo od pingvinov – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi – 19.00 Avstrija danes z novostmi iz Južne Tirolske – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Stari – 21.15 Grede po Avstriji – 21.20 Jolly Joker – 22.05 ORF Videonale 86 – 23.05 Perfect lives – Ingeborg Bachmann priznanje 1986 – 0.05 Poročila.

Sobota, 28. 6.: 9.00 Poročila – 9.05 Angleščina – 9.35 Francoščina – 10.05 Ruščina – 10.35 Ob 12-ih opoldne – 12.00 Nočni studio – 13.20 Poročila – 14.35 Glasbena parada – 16.00 Nils Holgersson – 16.25 Veter v rokah – 16.55 Mini-ČVS – 17.05 Črni bratje – 17.30 Ravioli – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Dva × sedem – 18.25 Najboljše iz serije „Weana Grmät“ – 18.50 Župnik Josef Moosbrugger odgovarja – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 19.55 Novo v znanosti – 20.15 Pri belem konjičku – 22.40 El profesor – Bilgerijev natop – 23.25 Ingeborg Bachmann priznanje 86 – 23.55 Poročila.

Nedelja, 29. 6.: 11.00 Ura tiska – 12.00 Orien- tacija – 15.00 Od jutri naprej smo bogati in poštini – 16.20 Sveto pismo – pripovedovano za otroke – 16.25 Tao Tao – 16.50 Živali pred kamero – 17.35 Prometni klub za otroke – 17.40 Klub seniorjev – 18.25 Poglej in uganj – 18.30 Mi – 19.00 Slike iz Avstrije – 19.25 Govori žup- nik Richard Schwarzenauer – 19.30 Čas v sliki – 19.50 Nogometno svetovno prvenstvo – 22.00 Ingeborg Bachmann priznanje 1986 – 23.00 Priče časa – 23.45 Poročila.

Ponedeljek, 30. 6.: 9.00 Poročila – 9.05 Tom & Jerry – 9.30 Kulinarčna Avstrija – 10.00 Šolska TV – 10.30 Glasbena parada – 12.00 Iz parla- menta – 13.00 Poročila – 14.45 Waltoni – 15.30 Počitniški koledar – 16.05 Lucky Luke – 16.30 Za predšolske otroke – 16.55 Mini-ČVS – 17.05 Calimero – 17.30 Heidi – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Ponedeljski šport – 21.08 Kuharski mojstri – 21.15 Ceste San Franciscas – 22.05 Tovor iz Nankinga – 22.50 S pisalne mize – 23.05 Poročila.

Torek, 1. 7.: 9.00 Poročila – 9.05 Tom & Jerry – 9.30 Angleščina – 10.00 Šolska TV – 10.30

Moja sestrčna Rachel – 12.05 Ponedeljski šport – 13.00 Poročila – 14.45 Waltoni – 15.30 Počitniški koledar – 16.05 Robi Robin Hood – 16.30 Za predšolske otroke – 16.55 Mini-ČVS – 17.05 Čebelica Maja – 17.30 Oddaja z miško – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Inozem- ski report – 21.05 Poglej in uganj – 21.15 Dallas – 22.00 Filmski forum – 22.45 Mlada deklica – 0.15 Poročila.

Sreda, 2. 7.: 9.00 Poročila – 9.05 Tom & Jerry – 9.30 Francoščina – 10.00 Šolska TV – 10.30 Od jutri naprej smo bogati in poštini – 11.50 Secret Squirrel – 12.10 Inozemski report – 13.00 Poročila – 14.45 Waltoni – 15.30 Počitniški koledar – 16.05 Vedno težave s Pop-om – 16.30 Lutkovni nastop – 16.55 Mini-ČVS – 17.05 Risanka – 17.30 Kamen Marka Pola – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi – 19.00 Avstrija danes z novostmi iz Južne Tirolske – 19.30 Čas v sliki – 20.15 V neki drugi deželi – 22.40 Gospa Gerti – 23.50 Poročila.

AVSTRIJA 2

Petek, 27. 6.: 16.25 Poldark – 17.15 Srečanje med živaljo in človekom – 18.00 Tedenski pregled – 18.30 Naša mala farma – 19.15 Woody Woodpecker – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Dežela in gore – 21.15 Čas v sliki – 21.35 Kul- turni žurnal – 21.45 Šport – 22.15 Kenguru – 23.35 Mannix – 0.20 Poročila.

Sobota, 28. 6.: 15.00 Dva × sedem – 15.25 V senc palac – 15.30 Računalniški tečaj – 16.00 Iz parlamenta – 17.00 Okumenska večpra – 18.10 Kdo me hoče? – 18.25 Šport – 19.00 Trailer – 19.15 Poglej in uganj – 19.30 Čas v sliki – 19.50 Nogometno svetovno prvenstvo – 21.50 Trmasta zabava – 22.40 Švicarska afera – 0.15 Poročila.

Nedelja, 29. 6.: 6.00 – 9.00 Nogometno sve- toveno prvenstvo – 9.00 Poročila – 9.05 Rdeči panter – 9.30 Karl Münchinger – 10.30 – 12.20 Greed – 14.00 Športni popoldan – 16.55 Mla- dina poje – 17.40 Check Point – 18.25 Poglej in uganj – 18.30 Brez nagobčnika – 19.25 Novo v kinu – 19.30 Čas v sliki – 19.50 Primer za ljud- skega odvjetnika – 20.15 Moja sestrčna Rachel – 21.50 Sto mojstrov – 22.00 Dinastija – Den- verski klan – 22.45 Sedem dni športa – 23.05 Solid Gold – 23.50 Poročila.

Ponedeljek, 30. 6.: 17.30 Mi ljudje – 18.00 Cesta Lindenstraße – 18.30 Department S – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Klinika v Schwarz- wald – 21.00 Novo v kinu – 21.08 Kuharski mojstri – 21.15 Čas v sliki – 21.35 Kulturni žur- nal – 21.45 Šiling – 22.05 Vrni se, mala Sheba – 23.40 The munsters – 0.05 Poročila.

Torek, 1. 7.: 17.00 Šolska TV – 17.30 Orien- tacija – 18.00 Policijska inspekcija 1 – 18.30 Department S – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Kviz – 21.07 Poglej in uganj – 21.15 Čas v sliki – 21.35 Kulturni žurnal – 21.45 Cafe Central in poročila.

Sreda, 2. 7.: 15.00 Tenis, Wimbledon – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Poročila in ozadja – 21.15 Čas v sliki – 21.35 Kulturni žurnal – 21.45 Žena z bakljo – 22.30 Weekend – 0.10 Poročila.

Četrtek, 3. 7.: 15.00 Tenis, Wimbledon – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Poročila in ozadja – 21.15 Čas v sliki – 21.35 Kulturni žurnal – 21.50 Klub 2 in poročila.

LJUBLJANA

Petek, 27. 6.: TV mozaik – 9.00 Tednik – 15.25 TV mozaik – 16.25 Poročila – 16.30 Poročila s 13. kongresa ZKJ – 17.30 Beli delfin, franco- ska risana nadaljevanka – 17.45 Flipper, ameri- ška nanizanka – 18.15 Reševanje iz vode, poučna oddaja – 18.45 Risanka – 19.00 Dnev- nik in vreme – 19.15 Poročila s kongresa ZKJ – 19.45 Premor – 20.00 Amazonka: Potovanje k tisočerim rekam, angleška dokumentarna serija – 20.50 Bergerac, angleška nanizanka – 21.40 Glasbena oddaja – 22.15 Dnevnik – 22.30 Poročila s kongresa ZKJ – 22.45 Rimska pomlad gospe Stone, ameriški film.

Sobota, 28. 6.: 8.20 Poročila – 8.25 Beograd: 13. kongres ZKJ, prenos 3. in 4. plenarnega zasedanja – v odmoru Glasbena oddaja – 15.00 Poročila – 15.05 Priljubljeno tišino, oddaja za slušno prizadete – 15.50 Na črko, na črko, nani- zanka TV Beograd – 16.20 Ta čudoviti notni svet, oddaja TV Sarajevo – 17.20 Pripovedka, avstralski mladinski film – 18.30 Knjiga – 18.45 Risanka – 19.00 Dnevnik in vreme – 19.15

Poročila s 13. kongresa ZKJ – 19.50 Puebla: SP v nogometu – tekma za 3/4 mesto, prenos – 21.50 Zrcalo tedna – 22.15 Dnevnik – 22.30 Poročila s 13. kongresa ZKJ – 2.45 Varuhi denarja, avstralski film ali Zabavna oddaja.

Nedelja, 29. 6.: 9.10 Poročila – 9.15 Živ žav: Risanke in Lučka, češko-nemška nadaljevanka – 10.10 Flipper, ameriška nanizanka – 10.35 Kitajec v Scotland Yardu, angleška nadalje- vanka – 11.25 Piknik v Rogaški Slatini – 12.00 Kmetijska oddaja – 13.00 Poročila – 16.10 Poročila – 16.15 Mali koncert z revijskim orke- strom RTV Ljubljana – 17.10 42. ulica, ameriški film – 18.45 Risanka – 19.00 Danes – ko še ne boli – 19.30 Dnevnik – 19.45 Vreme – 19.55 Ciudad de Mexico: SP v nogometu – tekma za 1. mesto, prenos – 21.45 Posladkana vodica, nadaljevanka TV Novi Sad – 22.30 Poročila – 22.35 Premor – 22.45 Športni pregled.

Ponedeljek, 30. 6.: 18.20 Poročila – 18.25 Soline – 18.40 Na črko, na črko – nanizanka TV Beograd – 19.10 Risanka – 19.24 TV in RA nocoj – 19.26 Zrno in zrna – 19.30 Dnevnik – 19.45 Vreme – 19.50 Koroška poje – 20.20 N. Cato: Vse reke tečejo, avstralska nadaljevanka – 21.30 Dnevnik – 21.55 Vreme – TV in RA jutri – 22.00 Finale 14. mednarodnega natečaja mladih plesalcev Lausanne 86.

Torek, 1. 7.: 18.10 Poročila – 18.15 Živi planet, angleška dokumentarna serija – 19.10 Risanka – 19.24 TV in RA nocoj – 19.26 Zrno in zrna – 19.30 Dnevnik – 19.45 Vreme – 19.50 Koroška poje – 20.20 O težavah s kalmanovim truplom in o nemprimerni ljubezni med Frančekom in Gelo, TV drama – 21.20 Risanka – 21.30 Dnev- nik – 21.55 Vreme – TV in RA jutri – 22.00 Med- narodna obzora.

Sreda, 2. 7.: 18.20 Poročila – 18.25 Slovenske ljudske pravljice: Pastir in hudič – 18.40 Narodni parki: Mljet, izobraževalna oddaja TV Zagreb – 19.10 Risanka – 19.24 TV in RA nocoj – 19.26 Zrno do zrna – 19.30 Dnevnik – 19.45

Vreme – 19.50 Želeli ste, pogledjte – 20.15 Mati zemlja – brat drevo, dokumentarna oddaja av- strijske TV – 21.30 Dnevnik – 21.55 Vreme – TV in RA jutri – 22.00 Svečenik ljubezni, angleški film.

Četrtek, 3. 7.: 18.20 Poročila – 18.25 Vijavaja ričgaraja, poučnozabavna nanizanka – 19.10 Risanka – 19.24 TV in RA nocoj – 19.26 Zrno in zrna – 19.30 Dnevnik – 19.45 Vreme – 19.50 Pogovor z Bogom Gorjanom – predsednikom ZB Slovenije – 20.10 Mozaik kratkega filma – 20.30 Goya, španska nadaljevanka – 21.30 Dnevnik – 21.55 Vreme – TV in RA jutri – 22.00 Kako so o partizanskem boju pripovedovali drugi, dokumentarna oddaja TV Beograd – 22.45 Glasba ob gardskem jezeru, zabavno- glasbena oddaja italijanske TV.

SLOVENSKE ODDAJE AVSTRIJSKEGA RADIA vsak dan od 18.10 – 19.00

Petek, 27. 6.: Poletni festivali: Koroško poletje – Ljubljanski festival
Sobota, 28. 6.: Duhovni nagovor (kpl. Pepe Marketz) Voščila (M. Hartmann)
Nedelja, 29. 6.: Za dobro voljo (Želeli ste, poslušajte!)
Ponedeljek, 30. 6.: Glasbena šola na Koroškem
Torek, 1. 7.: Družinski magazin
Sreda, 2. 7.: Čez Karavanke
Četrtek, 3. 7.: Rož – Podjuna – Zila
Petek, 4. 7.: Iz kulturnega življenja

Informacija je več kot senzacija

Novega naročnika/novo na- ročnico pridobil(a):

(ime in priimek)

(naslov)

(pošta)

Drucksache Tiskovina

P. n.

Slovenski
VESTNIK

Postfach/poštni predal 408
9021 Klagenfurt/Celovec

Slovenski
VESTNIK

Izdajatelj in založnik: Zveza Slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Tarviser Straße 16.

Uredništvo in uprava: 9020 Celovec, Tarviser Straße 16
Telefon (0 42 22) 51 43 00-30 (Rado Janežič) 31 (Lubo Urbajs) 32 (Andrej Kokot) 33 (Vinko Wieser)
Teleks 42 20 86 sndk a

Tisk: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje.



Namiznoteniško prvenstvo:

SŠK Obir in Škocijan vodita

V nedeljo so odigrala slovenska namiznoteniška moštva prvo kolo svojega prvenstva. V skupini A



Z leve na desno: Marko Smrtnik, Franc Jožef Smrtnik in Marjan Oražec.

novoustanovljeno moštvo NTK Celovec seveda proti dosti močnejšim moštvom ni imelo izgledov na zmago (NTK je zgubil obe tekmi z rezultatom 8:2), moštvi iz Sel in Obirskega pa sta končali tekmo z neodločenim rezultatom 5:5. Po prvem kolu vodi moštvo SŠK Obir zaradi nižjega števila izgubljenih nizov.

V skupini B je presenetilo moštvo iz Škocijana, ki je suvereno osvojilo prvo mesto. Največja prednost škocijanskega moštva je izenačen kader, saj vsi trije igralci enako močno igrajo.

Omeniti je treba še to, da so le trije igralci ostali brez poraza. In sicer Oražec Mirko (Sele) ter Jernej Hanes in Luschnik Heinz (oba Škocijan). Povratno kolo prvenstva bo 13. julija v Mladinskem domu. Pričetek: 13. ura.

Biljardski klub je izbral najboljše

V Mladinskem domu v Celovcu je Slovenski biljardski klub/Cartrans na klubskem prvenstvu prvič izbral svoje najboljše. Prvak kluba je postal Silvo Krivograd pred Markom Krištofom in Gregorjem Novakom. Silvo Kumer je dosegel 4. mesto še pred Vinkom Kušejem in Gustijem Serajnikom, ki ta dan ni bil samo igralec temveč tudi organizator turnirja. Najboljša izmed deklet je postala Sonja Mak.

21 članov se je v torek zbralo v prostorih Mladinskega doma. To je veliko število, če pomislimo, da imajo druge probleme z naraščanjem, in da klub obstaja šele pol leta. Med dijaki, ki so tekmovali že popoldne, so se

kvalificirali trije za zaključna kola in dva izmed njih sta presenetljivo odnesla prvo in tretje mesto! Bilo je videti, da sta zelo talentirana igralca.

Kakšno zanimanje je vladalo tudi že med tistimi, ki niso več mogli poseči v odločitve za prva mesta, je pokazalo dejstvo, da so vsi igralci počakali pozno v noč, dokler je bil znan prvak: Silvo Krivograd.

Tudi poleti bodo igralci imeli možnost za vajo, prav posebno pa se že veselijo na jesenske igre. Organizator Gusti Serajnik je na klubskem prvenstvu pozdravil tudi navzočega poslovodjo koroške biljardске zveze Kurta Schausa.



Z leve na desno: Gregor Novak, Silvo Krivograd, Marko Krištof, Sonja Mak, Vinko Kušej in Silvo Kumer.

Obiskale so nas kolesarke iz Kamnika

Že drugič bo 12 kolesark iz Kamnika v petih dneh obiskalo Slovence na Koroškem in Furlaniji Julijski krajini. Športnice iz podjetja „Svilanit“ v Kranju so se v torek 24. 6. odpeljale preko Dravograda v Celovec, kjer so se srečale z zastopniki Slovenske športne zveze. Od tam pa so se preko Vrbe, Trbiža in Bovca odpeljale v Cedad (tam jih je sprejelo kulturno društvo Ivan Trinko). Vrnile pa so se preko Gorice, Lonjerja, Lipice, Postojne in Ljubljane v domači Kamnik. Torej v petih dneh šeststo kilometrov. Kdaj bodo moški na ta način povezovali rojake?

Kratke športne vesti – Termini

● 10. srečanje slovenskih športnikov v Rudoljici bo v soboto in nedeljo 28./29. junija. Slovenski športniki iz štirih držav se bodo pomerili v namiznem tenisu, šahu in nogometu.

● Nogometni turnir in ples katoliške mladine v Globasnici v soboto, 5. julija 1986: ob 10.00 začetek nogometnega turnirja, ob 20.00 ples pri Šteklju v Globasnici; za ples igra ansambel „Vilija Petriča“, ob 21.00 nastopa Andrej Sifer.

Oddamo prostore v najem v Sinči vasi (skladišče) Interesenti naj se javijo na POSOJILNICI-BANK Dobrla vas, ☎ 0 42 36 – 20 76

MENJAVA DENARJA

Stanje v četrtek 26. junija 1986.

Za 100 dinarjev dobite	3.25 šil.
Za 100 dinarjev plačate	4.25 šil.
Za 100 lir dobite	1.00 šil.
Za 100 lir plačate	1.06 šil.
Za 100 mark dobite	693.70 šil.
Za 100 mark plačate	710.00 šil.

Wietersdorf in Frantschach nogometna prvaka 1. razreda C in 1. razreda D

Nedavno se je na Koroškem izteklo nogometno prvenstvo tudi v nižjih razredih, se pravi v prvih in drugih. Poročilo se omejuje na dva prva razreda, kjer so na prvenstvu sodelovali nekateri slovenski nogometaši ali celo vsaj deloma slovenski klubi.

Začnimo s prvim razredom C. Že kar od samega začetka se je razvil dvoboj med Wietersdorfom in Vetrinjem (od tega kluba je SAK kupil Romana Raczynskega!). Še pred zimo je Wietersdorf bil tako uspešen, da je odločil prvenstvo takorekoč v soloakciji; kajti Vetrinj ni bil nikdar v stanju zmanjšati zaostanka točk. Na tretje mesto se je uvrstila Kotmara vas tik pred Bilčovsem.

Moštvo Bilčovsa je popolnoma zamudilo prvenstveni start, potem se je polagoma stopnjevalo, da bi vigredi povsem presenetilo. V ekipi sta igrala tudi dva bivša igralca Slovenskega atletskega kluba, namreč Sigi Hobel in Gusti Zablatnik. Slednji je menil k pravkar končanemu tekmovalstvu: „Na samem začetku smo imeli interne težave, zato morala ni bila najboljša in tudi forma ne. Vendar smo v teku prvenstva precej napredovali, predvsem je uspel kontakt med mlajšimi in starejšimi igralci. Izredno pozitivno je potekala pomladanska sezona, ko smo na primer premagali prvaka Wietersdorf na domačem igrišču s 4:2! Gotovo so k temu uspehu

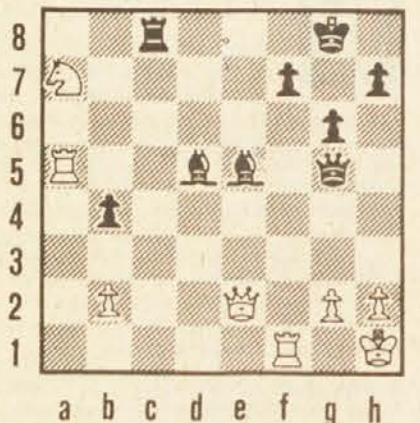
svoje prispevale priprave v Kopru, ki so trajale tri dni. Četrto mesto je lep uspeh, toda mislimo že na prihodnje leto. Kajti odbor in mi nogometaši hočemo več – boj za sam vrh, za vstop v podligo!“ Lestvico C-razreda sta zaokrožila Donau (kvalifikacija kot predzadnji!) in Kriva Vrba, ki se bo kot zadnjejuvrščena preselila v drugi, najnižji razred. (Za to ekipo je branil vratar Werner Naschenweng, ki je s SAK-om pred dvema letoma vstopil iz podlige v koroško ligo!)

Prvi D-razred je po jakosti najmočnejši. Nič manj kot štiri ekipe so se potegovala za naslov prvaka: Žrelec, Sinča vas, Frantschach (vsi že bili v podligi!) in Klopinsko jezero. Tu pa so bila še druga dobra in vsega zmožna moštva kot Globasnica, Železna Kapla, Podkarnos in Žitara vas. Šteben iz Labotske doline je zelo razočaral in upravičeno izpadel. Labotu niti ni zadostovala dobra in uspešna igra v finišu prvenstva. Rezultat: predzadnje mesto na lestvici in kvalifikacija proti Donau (1. razred C). Na vrhu lestvice je prevladovala izenačenost na eni strani in

ogorčena borbenost za vsako točko na drugi strani. Skoraj vsak teden je vodilo drugo moštvo.

Spomladi je najprej popustil Žrelec, nadaljevala se je neusmiljena borba v obliki troboja. Nato je opešalo Klopinsko jezero in Sinča vas je zavzela prvo mesto. Do zadnjega kola, kajti tu sta se spopadla v nepo-

Šahovska naloga št. 7 (ureja Silvo Kovač – Idrija)



Na diagramu je pozicija iz partije LARSEN – LJUBOJEVIĆ (Milano 1975). Ljubojčević (črni), ki je na potezi je izpeljal zanimivo zmagovito kombinacijo.

Naloga ni zahtevna. Če vam reševanje vendarle ne bo od rok, boste rešitev prebrali v naslednji številki „Slovenskega vestnika“.

srednem dvoboju Frantschach in Sinča vas. Drugi proti prvemu na lestvici, torej dokončna odločitev! Prednost domačega terena je bila le odločilna in Frantschach se je po tesni 2:1-zmagi vrnil nazaj v podligo. Sinča vas je osvojila naslov viceprvaka, Klopinj se je uvrstil z igralcem-trenerjem Jožetom Ferro na tretje mesto in Žrelec na četrto. Šesto do osmo mesto pa so zasedli Globasnica, Žitara vas in Železna Kapla.

Igralec-trener Jože Ferra je ocenil prvenstvo takole: „Klopinsko jezero je svojevrsten, zanimiv klub. Ima najboljše pogoje, vsa sredstva in kljub temu ne uspe. V odločilnih trenutkih enostavno nima sreče. Že več let se ta klub bori za vstop v podligo, toda vedno se zgodi neki „čudež“ (kot lani, ko je v zadnjem kolu Ruda prehitel Klopinj), ki onemogoči zastavljen cilj. V Klopincu je igral tudi legionar Salkič, s katerim sva pred leti brcala žogo za Slovenski atletske klub. Morda bo vzpon sledil prihodnje leto, vendar še ne vem, če bom ostal.“

Kristjan Wölbl, igralec Globasnice pa je izjavil sledeče: „Tudi v letošnji sezoni smo se izkazali in dosegli uvrstitev v zgornji polovici lestvice. Z desetimi neodločenimi izidi smo postali remi-šampioni, to je tudi nekaj. Odkrito povem, da smo za vrhunsko mesto malce preslabi, zato me vleče k SAK-u, ki se baje zanima zame. Vsaj slišal sem tako...“



„Cirkus BARLEY“ na južnem Koroškem – Cirkus Barley, ki šteje med manjša družinska podjetja, nastopa te dni na južnem Koroškem z artisti, žonglerji, s klovnovi in divjimi živalmi.

V Žitari vasi je 28. in 29. junija, v Galiciji 30. 6., v Borovljah od 1. do 4. julija, na Bistrici 5. in 6. julija, v Podkloštru 7. in 8. julija, v Čajni 9. julija, in v Šmohorju 14. in 15. julija.

SLOVENSKI VESTNIK 40 LET

V okviru nagradnega tekmovanja v pridobivanju novih naročnikov naročam „Slovenski vestnik“ in prosim, da mi list pošljete na naslednji naslov:

Ime in priimek

naslov

pošta

Obvezujem se, da bom naročnino redno plačeval(a) in prosim, da mi pošljete račun in položnico.

(kraj in datum)

(podpis)

Pridobivaj nove naročnike

Letalske ponudbe „Poletje 86“

Poslužite se ugodnih letov z letališča Ljubljana na letalih Adria Airways

LJUBLJANA – Beograd
– Sarajevo
– Skopje
– Titograd

in sezonskih letov za – Dubrovnik
– Split
– Tivat
– Zadar
– Pulo

Prodaja kart in informacije: CARTRANS Paulitschgasse 7, tel. 0 42 22 / 51 26 80
Reisebüro SPRINGER kakor tudi vse turistične agencije v Sloveniji.



adria
airways
ljubljana